

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 16 JUNI 1926

No. 546

INHOUD.

	Blz.
HET NEDERLANDSCH-BELGISCHE VERDRAG EN DE WATERWEGEN IN NEDERLANDSCH EN BELGISCHE LIMBURG door <i>Jan Schilthuis</i>	536
Het Ontwerp-Wegenbelastingwet I door <i>Mr. Dr. R. H. Baron de Vos van Steenwijk</i>	538
Business Research door <i>E. J. Tobi</i> met naschrift door <i>H. Leemhuis</i>	539
De nieuwe Belgische Stabilisatiepolitiek door <i>Mr. R. van Genechten</i>	541
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Vechttarief in Zwitserland door <i>M. Grossmann</i>	543
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	545
MAANDCIJFERS:	
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	546
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	547
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	547
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	547—554
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

15 JUNI 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week weinig verandering. Aanvankelijk leek het aanbod van geld ruimer, zoodat de discontokoers iets terugliep. Achteraf bleek echter, dat het aanbod van geld toch niet groot was, want toen er wat meer wissels loskwamen, liep de rente direct weder op en aan het einde der week was er voor 2½ pCt. slechts voor beperkte bedragen plaatsing te vinden. De prolongatierente schommelde tusschen 2¼ en 2½ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 1,9 miljoen te zien. De beleeningen blijken met f 10,7 miljoen te zijn toegenomen. De voorraad gouden munt vertoont een teruggang van een kleine f 150.000, terwijl de zilvervoorraad met ruim f 200.000

steeg. De post muntmateriaal en het hoofd papier op het buitenland bleven nagenoeg onveranderd. De diverse rekeningen onder het actief daalden met f 5,5 miljoen.

De biljettencirculatie liep van f 827,2 miljoen tot f 815,3 miljoen terug. Het tegoed van het Rijk en de rekening-courantsaldi van anderen stegen resp. met f 12 miljoen en f 2,2 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo vertoont een daling van f 500.000. Het dekingspercentage bedraagt ruim 52.

* * *

De wisselmarkt kenmerkte zich door een voortgezette daling van de Franken. Geopend op 7,74 voor Parijs en 7,79 voor België werd aan het einde der week voor 7,25 en 7,36 afgedaan. Ook Lires waren weder flauwer. Van 9,52 liep de koers tot ca. 9,— à 9,05 terug. Daarna gelukte het echter aan Italië om den koers op deze hoogte te handhaven, terwijl daarentegen Parijs en België ook in de nieuwe week weder sterk terugliepen. Gisteren werd voor 6,97½ en 7,12½ afgedaan. Een sterke stijging voor Madrid, begonnen in het midden der week, bracht den koers van 37,65 op 38,95, doch deze kon niet geheel gehandhaafd blijven. Slot ca. 38,75. Ook Oslo was aanvankelijk vast en liep tot ca. 56,— omhoog; kon echter evenmin zich op deze hoogte houden en liep gisteren weder tot 55,15 terug. Kopenhagen nadert langzaam maar zeker het goudpunt. In de overige koersen was niet veel beweging; de markt was echter vrij levendig.

LONDEN, 14 JUNI 1926.

De geldmarkt had hetzelfde verloop verleden week als in de daaraan voorafgaande week, d.w.z. geld was gemakkelijk, zonder dat van overvloedig aanbod sprake kon zijn, zoodat prijzen van 4 pCt. tot 3¼ pCt. gehandhaafd bleven.

De discontomarkt wordt beheerscht door 2 stroomingen, die elkander voor het oogenblik vrijwel opheffen en daarom de noteering onveranderd laten. Zonder de buitenlandsche beleggingsvraag naar Londensche prima accepten, zoude de discontomarkt er getwijfeld een zeer vaste en stijgende tendenz aantoonen, daar de meening begint veld te winnen, dat bij afwezigheid van eenige indicatie van eene oplossing in het steenkoolconflict, de verlaging van de Bankrate óf niet zal plaats hebben óf nog geruimen tijd op zich zal laten wachten.

Onder dezen invloed werden Treasury Bills Vrijdag 11. toegewezen tegen een fractie boven 4⁵/₁₆ pCt. ofschoon de noteering 4¼—4⁵/₁₆ pCt. bleef en in doorsnede eigenlijk niet beter is dan 4¼ pCt.

De handel in de vreemde wisselmarkt was iets levendiger bij achteruitgaande koersen voor Frankrijk, Italië en België. Guldens werden goedkoper onder den invloed van ruimer geld in Amsterdam; slot: 12,11½.

HET NEDERLANDSCH-BELGISCHE VERDRAG EN DE WATERWEGEN IN NEDERLANDSCH EN BELGISCH LIMBURG.

In mijne bespreking der vorige week van het Nederlandsch-Belgische verdrag in verband met de door Minister van Karnebeek ingediende Memorie van Antwoord werden nog niet behandeld de bepalingen van het verdrag omtrent de kanalen in Nederland en Belgisch Limburg. Toch maken ook deze een belangrijk geheel uit en ook zij brengen verschillende opofferingen met zich, die Nederland zich tegenover België zal hebben te getroosten.

De bepalingen van het verdrag, waarom het hier gaat, betreffen in de eerste plaats het Rijn-Maas-Scheldekanaal, dat den Rijn nabij Ruhrort zal bereiken. Dit kanaal zal Antwerpen veel dichterbij het industrie- en kolengebied van den Duitschen Benederij en Westfalen brengen en hetzelfde geldt natuurlijk voor het geheele verder Rijnopwaarts gelegen Deutsche achterland. Zelfs zal de afstand van Ruhrort naar Antwerpen kleiner worden dan naar Amsterdam en Rotterdam, nu het verkeer met eerstgenoemde haven niet meer den weg over Dordrecht en door het kanaal van Zuid-Beveland zal hebben te nemen. Het kanaal heeft dan ook hetzelfde doel als het kanaal Antwerpen-Moerdijk, d.i. Antwerpen kunstmatig te maken tot wat het niet is, een Rijnhaven. Het is geen gemakkelijke taak, dit tegen te spreken of om de nadeelen, welke het Nederlandsche Rijnverkeer daarvan zal ondervinden, te ontkennen en daaraan zal het wel liggen, dat de argumenten, welke de Memorie van Antwoord ter verdediging van het Rijn-Maas-Scheldekanaal bevat, zoo weinig hout snijden. Reeds met de eerste opmerking van den Minister is dat het geval. Men leest daar, dat reeds in het verdrag van 1839 de mogelijkheid eener dergelijke verbinding was voorzien en dat naarmate de West-Duitsche industrie zich ontwikkelde, de Belgische wensch naar zulk een verbinding te water meer op den voorgrond kwam. Ook hier weder tracht de Minister de door het verdrag aan België te geven toestemming tot het op Nederlandsch gebied (dwars door Limburg) te bouwen gedeelte van het kanaal in verband te brengen met het verdrag van 1839. Het is van algemeene bekendheid, dat genoemd verdrag in art. XII aan België het recht gaf op een weg of kanaal door Limburg ter hoogte van Sittard en, dat België in 1873 van dat recht heeft gebruik gemaakt door den aanleg van een spoorweg. De Minister geeft dit een bladzijde verder toe, doch de niet nauwkeurig lezende lezer heeft reeds uit den aanhef der aan het Rijn-Maas-Schelde-kanaal gewijde bladzijden van de Memorie van Antwoord den indruk gekregen, dat dit kanaal ook al weer tot zekere hoogte voortvloeit uit het verdrag van 1839. Voor zoover de Minister evenals bij het kanaal Antwerpen-Moerdijk ook hier bij zijn beroep op het scheidingsverdrag weder het oog heeft op het beginsel van dat verdrag, dan geldt ook nu weder de tegenwerping, dat zulk een beginsel zich nooit meer ten doel kan hebben gesteld dan het wegnemen der bezwaren, die Antwerpen ondervond van de omstandigheid, dat zijn waterweg naar den Rijn over Nederlandsch grondgebied liep. In geen geval kan het in 1839 in de bedoeling hebben gelegen, ook die bezwaren te ondervangen, die voor Antwerpens Rijnverkeer voortsproten uit zijn rein geografische ligging, die geen verband hield met de scheiding tusschen Noord en Zuid, doch op zichzelf met zich bracht en nog brengt dat Antwerpen geen Rijnhaven is.

Een belangrijke rol in het betoog van den Minister vervult ook de verklaring uit 1912 van Minister Regout, die in de Tweede Kamer zeide, dat Nederland zich tegen een Belgischen waterweg door Limburg naar den Rijn moeilijk kon verzetten evenmin als België zijn medewerking kon weigeren aan de kanalisatie van het gedeelte der Maas, dat in Limburg grensrivier is. Het was duidelijk, dat het kanaal gedacht

was als Nederlandsche tegenprestatie tegenover de Belgische medewerking bij de Maaskanalisation. België weigerde echter die medewerking, zoodat Minister Regout's verklaring nu niet kan worden aangehaald als basis voor de aan België te geven toestemming voor het op Nederlandsch gebied te graven deel van het Rijn-Maas-Schelde-kanaal.

Hiermede zijn de eenige argumenten opgesomd, die de Memorie van Antwoord voor de toestemming aan den Belgischen eisch ten opzichte van dit kanaal bevat. Wat de Minister verder opmerkt, moet dienen om aan te toonen, dat de nadeelen, die critici voor Nederland van het kanaal verwachten, niet bestaan of overdreven worden voorgesteld, en dat het voor ons land zelfs voordeelen met zich zal brengen. Opmerkelijk is het, dat de Minister bij zijn vergoelijking van het nadeel, dat door het Rijn-Maas-Schelde-kanaal Antwerpen op korteren afstand van den Rijn komt te liggen dan de Nederlandsche havens, betoogt, dat de lengte van den verbindingsweg niet de eenige factor is, die bij de keuze tusschen twee havens beslissend is. In zijn opmerkingen over het kanaal Antwerpen-Moerdijk zal men juist het tegenovergestelde vinden, want daar staat als een der voornaamste argumenten ter bestrijding der critici te lezen, dat de afstand van Dordrecht naar Antwerpen toch altijd nog veel grooter blijft dan van Dordrecht naar Rotterdam. Voor een goede vergelijking van de waarde van twee waterverbindingen is het zeer zeker noodig, dat verschillende factoren in aanmerking moeten worden genomen en van het geheel dier factoren hangt het af, in hoeverre de lengte van den verbindingsweg veel gewicht in de schaal legt. 's Ministers kleineering van het kanaal tegenover de rivier gaat echter lang niet meer in die mate op als vroeger het geval was, want de vorderingen der waterbouwkunde hebben zooveel weggenomen van de bezwaren, welke de scheepvaart in kanalen had te overwinnen in verband met sluisen, bruggen, enz., dat de overgeblevene grootendeels wegvallen tegen de belemmeringen, die verzandingen, ongelijkmatige diepgang, stroomsnelheid op de rivier aan de scheepvaart in den weg leggen.

Ook komt in de Memorie van Antwoord de mededeeling voor, dat in ruil voor Nederlands medewerking inzake het Rijn-Maas-Schelde-kanaal, de Belgische medewerking is verkregen voor de verbetering o.m. van het kanaal van Luik naar Maastricht. In de eerste plaats is het nadeel, dat het Rijn-Maas-Schelde-kanaal voor Nederland beteekent, van veel grooter beteekenis dan de verbetering, die ooit uit de verruiming van het kanaal Luik-Maastricht voor ons kan voortvloeien. Te minder waarde heeft voor Nederland die verruiming omdat tegelijkertijd het Nederlandsche deel van de Zuid-Willemsvaart van Maastricht naar Smeermaas op dezelfde wijze zal worden verbeterd, aansluitend aan de verruiming van dat kanaal op Belgisch grondgebied, dat de directe verbinding met Antwerpen vormt. Het ligt dus voor de hand te verwachten, dat het Luiksche verkeer slechts even op Nederlandsch grondgebied zal komen van Eysden over Maastricht naar Smeermaas en dat ons land daarvan niet het minste voordeel geniet. De Belgische medewerking is hier dus wel van zeer weinig waarde. Daarbij is het woord „medewerking" hier toch reeds weinig op haar plaats omdat het voor België van zeer groote beteekenis is een verbinding met de zee over eigen grondgebied te verkrijgen voor Luik, dat daarop reeds zoo lang aandringt. Zeer zijn dan ook in Luik indertijd de Nederlandsche plannen in zake het Julianakanaal en de Maaskanalisation toegejuicht, die aan dat Belgische industriegebied een flinken waterweg naar de zee zouden bezorgen, al liep die dan door Nederland. Verruiming van het kanaal Luik-Maastricht zou dus in aansluiting aan het Julianakanaal toch wel tot stand zijn gekomen en het eenige, wat het nieuwe verdrag nu zal doen is het verkeer van Luik, dat anders over het Julianakanaal zou zijn geleid en waarvan dus althans gedeeltelijk ook de Ne-

derlandsche havens zouden hebben geprofiteerd, nu reeds van Maastricht westwaarts te doen gaan naar Antwerpen. De Minister beweert nu wel, dat, indien de Zuid-Willemsvaart niet reeds vanaf Maastricht werd verruimd, België zeker een geheel Belgischen waterweg van Luik naar het Kempensche kanaal en dus naar Antwerpen zou aanleggen, doch het is uit de vele plannen, die daarvoor in den loop der jaren zijn uitgewerkt, wel gebleken, welke buitengewoon groote terreinbezwaren daarbij te overwinnen zouden zijn. Het is dus zeer goed mogelijk, dat België dan maar liever genoeg zou hebben genomen met den weg door het Julianakanaal.

Verder acht de Minister het voor het Limburgsche mijngedebied van belang, dat het door middel van het Rijn-Maas-Scheldekanaal in betere verbinding zal komen met de kolen- en industriedistricten van de Ruhr en Westfalen. Maar wat zullen de Limburgsche kolen moeten gaan doen in het kolengebied van de Ruhr? En de Duitsche industrie in die streken, die haar eigen kolen bij de hand heeft, zal toch ook niet veel belangstelling voor Limburgsche kolen toonen! Slechts zullen kolen en industrie van het Ruhrgebied een korteren weg naar zee verkrijgen, die naar Antwerpen voert en waarvan voor invoer zoowel als uitvoer een ruim gebruik zal worden gemaakt, ten koste van de Nederlandsche havens. In dit verband wijst de Minister weder op de onjuistheid van de opvatting, dat wat den bloei van Antwerpen bevordert, alleen ten nadeele kan strekken van onze eigen havens. Het is mij niet duidelijk, hoe die door den Minister bestreden opvatting onjuist kan zijn. Zoodra maatregelen worden getroffen, die het aandeel, dat Antwerpen neemt in het Rijnverkeer, doen toenemen, spreekt het toch vanzelf, dat het aandeel der Nederlandsche havens afneemt! En België beoogt ook met het kanaal niets anders. Nadere hulp bij het nastreven van dat Belgische doel wordt nog door Nederland verschaft door middel van enkele verdere bepalingen in het verdrag omtrent waterwegen in Limburg. In de eerste plaats zal het Rijn-Maas-Schelde-kanaal bij het passeeren van het Julianakanaal met dezen waterweg in verbinding worden gebracht, waardoor dus het verkeer, dat anders zijn weg zou nemen over Julianakanaal-Waal-Dordrecht en vandaar naar Antwerpen of Rotterdam, of eerder reeds naar Amsterdam, uitgenoodigd wordt, zich direct langs den korteren weg naar Antwerpen te richten. Hetzelfde doet het kanaal, dat Nederland van Maasbracht mag graven naar Neeroeteren, waar het dan bij den waterweg naar Antwerpen aansluit. Indien men in Nederland dit kanaal niet wenscht, kan men het ongegraven laten, doch dit geldt niet voor de Nederlandsche verplichting om het Zuidelijk uiteinde der Zuid-Willemsvaart van Maastricht tot op de Belgische grens bij Smoermaas te verruimen om het geschikt te maken voor schepen van 1000 ton, bij welke verruiming zich dan eenzelfde verbetering van de Zuid-Willemsvaart op Belgisch gebied zal aansluiten tot Bocholt, waar de waterweg naar Antwerpen den weg voor groote schepen naar het Westen opent. In een ander verband werd deze laatste kanaalverbetering hierboven reeds behandeld. Het is eerst enkele jaren geleden, dat de aanleg van het Julianakanaal, de Maas-kanaliserie van Maasbracht naar Grave en het kanaal van Grave naar Nijmegen verdedigd werden op den grond, dat daardoor niet slechts de Limburgsche kolen en industrie een korte goede verbinding te water zouden krijgen naar de Noordelijke provincies en naar de zee met de keuze tusschen Antwerpen en de Nederlandsche havens, doch ook van de verbinding met het Belgische industriegebied langs de Maas en dat van Aken werden voordeelen voor de Nederlandsche havens verwacht. Limburg zou daarbij kunnen profiteren van de concurrentie tusschen Antwerpen en de Nederlandsche havens daar het zijn verkeer over Dordrecht altijd nog naar of van Antwerpen zou kunnen leiden. Nu voert de Minister aan, dat voor de

Limburgsche mijnen en industrie de uitvoer over zee niet op den voorgrond staat. Alsof het niet voor een groot gedeelte een kwestie van transportkosten ware, waarheen zulke producten worden vervoerd. Reeds nu wordt een, weliswaar nog slechts klein, gedeelte der Limburgsche kolen uitgevoerd en, naarmate de verbinding met de zeehavens verbetert, zal, zoodra daarin voor de mijnen voordeel ligt, dat gedeelte zeker vermeerdering ondergaan. Hetzelfde geldt voor de industrie, die toch ook nu reeds een niet onbelangrijken uitvoer heeft. Het Rijn-Maas-Schelde-kanaal nu met zijn toevorwegen zal de kortste weg naar zee zijn en zijn haven is Antwerpen. Het Julianakanaal zal veel minder verkeer tot zich trekken, dan tot nog toe verwacht werd en de groote bedragen, die voor den nieuwen Nederlandschen waterweg naar Limburg reeds betaald zijn en nog aangewend zullen worden, zullen niet het resultaat opleveren, dat men zich er van had voorgespiegeld. De Minister acht het een voordeel, dat de schepen, die het Julianakanaal bevaaren, ook de Belgische en verdere buitenlandsche waterwegen kunnen bereiken. Met die verdere buitenlandsche waterwegen worden dan blijkbaar Fransche bedoeld, want de verbinding met het Ruhrgebied heeft, zooals reeds werd betoogd, voor Limburg weinig belang. De Fransche waterwegen, die in aanmerking komen, zijn of via Luik te bereiken en bij voltooiing van het Julianakanaal ware die verbinding ook zonder het nieuwe verdrag reeds ontstaan en de naar het Westen voerende wegen leiden alle via het Rijn-Maas-Schelde-kanaal naar Antwerpen. Zelfs heeft België er kans toe gezien dreigende gevaren voor doorgaand verkeer van Zuid-Limburg en de Belgische en Akensche industriegebieden naar de Nederlandsche havens afdoende af te wenden door voor het slechts enkele kilometers lange Belgische gedeelte der Zuid-Willemsvaart, dat ten Noorden van Bocholt de verbinding met Nederland tot stand brengt, slechts een zoodanige verbetering toe te staan, dat het voor waterafvoer geschikt wordt. Scheepvaart blijft langs dien weg noordwaarts dus uitgesloten. In de Memorie van Antwoord heeft de Minister op de bezwaren, die hieromtrent sedert het bekend worden van het verdrag zijn te berde gebracht, gercageerd door aan te voeren, dat het toch niet in de bedoeling ligt het Noord-Brabantsche deel der Zuid-Willemsvaart te verruimen. Tevens heeft men van regeringszijde hooren verluiden, dat het bedoelde bezwaar wordt opgeheven door het kanaal Neeroeteren-Maasbracht, waarlangs de scheepvaart dan langs een omweg hetzelfde doel zou kunnen bereiken. Op reeds beschreven gronden is het echter zeer twijfelachtig of Nederland goed zou doen dat kanaal te graven. Bovendien valt toch nu niet te beoordeelen of in de toekomst over de verruiming van het Noord-Brabantsche deel der Zuid-Willemsvaart nog evenzoo zal worden gedacht als nu, vooral als het kanaal Neeroeteren-Maasbracht er niet komt, en men had zich dus de toestemming tot verruiming van het kleine Belgische kanaalgedeelte ten Noorden van Bocholt dienen te verzekeren.

Uit dit alles vloeit voort, dat België zich door de verdrags-bepalingen omtrent de kanalen in Limburg verzekert:

a. een korteren goeden waterweg naar den Duitschen Benedenrijn, die er evenals het kanaal Antwerpen-Moerdijk toe zal leiden, dat Antwerpen Rijnhaven wordt ten koste van groote Nederlandsche belangen,

b. een sterk verruimd waterweg van Antwerpen naar zijn Luiksche en zuidelijker aan de Maas gelegen industriegebieden,

c. de gelegenheid, om Nederlandsch Limburg en het Akensche industriegebied voorgoed toe te voegen aan Antwerpens achterland.

Dit alles kan België niet verkrijgen zonder medewerking van Nederland en die medewerking wordt door het nieuwe verdrag verleend ten koste van de Nederlandsche havens en dus van onze volkswelvaart.

Slechts één argument staat daar tegenover. Voor Limburg kan het geen nadeel worden geacht, dat het nader wordt gebracht tot de zee en dat doen de bedoelde kanalen en kanaal-verruimingen, al is daarbij Antwerpen de zeehaven. Zeer zeker ligt er voor Nederland een belang in verbetering der ontwikkelingsvoorwaarden van een zijner provincies. Het kanaal naar den Rijn in de buurt van Ruhrort is daarbij echter niet noodig. Het belang, dat Limburg bezit bij een betere verbinding met de zee en Nederlandsche bereidwilligheid om België in zijn economische verlangens tegemoet te komen, ook indien daarmede voor ons land opofferingen gepaard gaan, mogen dus leiden tot het aanvaarden van een aantal der kanaalplannen van het verdrag, toestemming voor het op Nederlandsch gebied liggende deel van het Rijn-Maas-Schelde-kanaal is daarvan nog niet dadelijk het gevolg.

JAN SCHILTHUIS.

Rectificatie. In mijn artikel over het Nederlandsch-Belgische verdrag en de Memorie van Antwoord in het vorige nummer van dit weekblad stond, dat volgens het Additioneel protocol Nederland voor het onderhoud der Schelde slechts verplicht is tot baggerwerk, indien dat een maximum van 15 miljoen M^s. per 20 jaren niet overtreft en dat verder baggerwerk niet meer als onderhoud, doch als uitbreiding en verbetering van den waterweg wordt beschouwd en ten laste komt van België. Dit was niet geheel juist. Het Additioneel Protocol zegt slechts, dat Nederland niet gehouden zal zijn de kosten van het meerdere baggerwerk te betalen, doch laat daarop volgen, dat die kosten, behoudens andere overeenkomst, ten laste van België zullen komen. Als Nederland de kosten niet zal hebben te betalen, komt toch alleen België voor betaling in aanmerking, doch wat beteekent dan het voorbehoud eener andere overeenkomst? Dat Nederland ten slotte toch moet betalen?

J. S.

HET ONTWERP-WEGENBELASTINGWET.

I.

Bij Koninklijke Boodschap van 20 Mei 1926 is ingediend een ontwerp van wet betreffende het heffen van een belasting en treffen van verdere voorzieningen ten behoeve van openbare verkeerswegen te land. Het is ontworpen door een ministerieele commissie naar aanleiding van het eerste verslag der Staatscommissie voor het vervoervraagstuk. Dat verslag werd door ondergeteekende besproken in het nummer van 18 Februari 1925 van dit weekblad. In dit artikel wordt ook de voorgeschiedenis van deze aangelegenheid medegedeeld, waarnaar voor zooveel nodig zij verwezen.

Nu de denkbeelden der Staatscommissie in een wetsontwerp zijn neergelegd, zullen de hoofdpunten daarvan aan een bespreking kunnen worden onderworpen. Op de afwijkingen van de voorstellen der Staatscommissie, die meerendeels even zoovele verbeteringen zijn, zal daarbij tevens de aandacht worden gevestigd.

„De ondergeteekenden, zoo zegt de Regeering in „de Memorie van Toelichting, mogen het voorzeker „wel overbodig achten, hun meening, dat afdoende „verbetering dringend noodig is, te staven hetzij door „een opsomming van al de gebreken, welke de openbare wegen thans vertoonen, hetzij zelfs door het „noemen van enkele sprekende voorbeelden. Even „overbodig mag wel heeten een betoog, dat vooral „het verkeer met zware motorrijtuigen het onderhoud „dermate heeft verzaard, dat de wegen in onbevredegenden staat verkeerren, alsmede dat hoofdzakelijk voor het verkeer zoo met lichte als met „zware motorrijtuigen de behoefte aan verbetering, verbreding, en nieuwen aanleg steeds „dringender wordt.” Het heffen van een belasting van de voertuigen, door welke deze verzwaarde uitgaven worden veroorzaakt en die bij de werken, welke

daarmede worden bekostigd, het meest belang hebben, wordt daardoor alleszins gemotiveerd, ook al neemt men in aanmerking, dat personenautomobielen reeds een grondslag voor de personeele belasting vormen. Immers laatstgenoemde heffing is een algemeene verteringsbelasting; het houden van een automobiel is slechts een der kenteekenen, waarnaar de draagkracht van den belastingplichtige beoordeeld wordt.

De Staatscommissie voor het vervoervraagstuk stelde de vraag, of er bij de invoering van de thans voorgestelde belasting geen aanleiding zou bestaan om de 80 extra opcenten op de automobielen als grondslag voor de personeele belasting, die door het Rijk ten behoeve van het leeningfonds worden geheven, te laten vervallen en om de personenauto's, die uitsluitend in het belang van de uitoefening van het beroep van de houders worden gebruikt, geheel van de personeele belasting vrij te stellen en niet slechts voor de helft, zooals thans het geval is.

De laatste vraag moet ongetwijfeld bevestigend worden beantwoord. In de bedoelde gevallen is de automobiel geen kenteeken van welstand. Door haar te belasten in verband met het belang van den houder bij den goeden toestand der wegen, wordt zij voldoende getroffen. Een voorstel in dien zin is door de Regeering echter niet gedaan.

Ten aanzien van de eerste vraag zij opgemerkt, dat in de belastingvoorstellen van Minister de Geer, ingediend bij Koninklijke Boodschap van 28 Mei 1926, voorgesteld wordt alle opcenten, welke op de personeele belasting ten behoeve van het leeningfonds worden geheven, te laten vervallen. Dit houdt echter geen verband met het voorstel tot invoering van weggeld, maar vormt een onderdeel van de wijzigingen, die de Regeering in het belastingstelsel wenscht te zien aangebracht. Niet te ontkennen valt, dat, wordt dit voorstel ongewijzigd aangenomen, de houders van motorrijtuigen door het vervallen van de 20 gewone en de 80 extra opcenten aanmerkelijk zullen worden verlicht. Onder de objecten voor de voorgestelde weelde-verteringsbelasting zijn de motorrijtuigen niet opgenomen.

De keuze der Regeering met betrekking tot het weggeld is, in navolging van het voorstel der Staatscommissie, gevallen op een voertuigenbelasting. Een benzinebelasting of een bandenbelasting zou het voordeel hebben van meer in overeenstemming te zijn met het gebruik, dat van het voertuig wordt gemaakt, maar de praktische bezwaren, die de invoering zou opleveren, acht de Regeering te groot. Ook de Staatscommissie wenschte zich op praktische overwegingen voorhands te beperken tot een voertuigenbelasting. Mocht een aanvulling der belasting over eenige jaren noodig blijken, dan achtte zij het gewenscht dit te doen in den vorm van een verhoogd invoerrecht op benzine. Dezelfde kwestie heeft op het oogenblik de aandacht der Engelsche Regeering. „I have given prolonged study,” zoo zeide de Kanselier van de Schatkist op 26 April 1920 in het Lagerhuis, „to the question of collecting „the bulk of the taxation upon motors through the „agency of a motor spirit tax instead of by the „existing scale of licence duties. The advantages of „the change are obvious to every one who thinks „about the subject. Clearly such a system of taxation would be in far more close accord with the „use of the roads by individuals, and the wear and „tear they impose upon them, than any arbitrary „scale of licence duties based upon a nominal scale „of horsepower¹⁾”. Hij voegde daaraan toe, dat de praktische bezwaren tegen een dergelijk systeem nog niet waren opgelost, doch dat desniettemin de hoop werd gekoesterd binnen niet al te langen tijd een daartoe strekkend voorstel te kunnen doen.

De belasting op voertuigen wordt in het wetsont-

¹⁾ Parliamentary debates House of Commons, Vol. 194, no. 53, pag. 1716.

werp beperkt tot motorrijtuigen en rijwielen. Zij wordt berekend per gewicht en bedraagt o.m. voor motorrijtuigen op twee wielen van f 10.— tot f 30.—, voor personenautomobielen f 6.— per 100 kilogram eigen gewicht, doch ten minste f 48.—. Voor autobussen, vrachtauto's enz. zijn andere tarieven vastgesteld. De voorgestelde bedragen worden met onderscheidenlijk 30 pCt., 60 pCt. en 100 pCt. verhoogd bij gebruik van cushionbanden, massieve banden en metalen banden. De belasting moet worden voldaan door betaling van het verschuldigde bedrag bij den ontvanger der directe belastingen tegen afgifte van een belastingkaart, die bij het rijden op den openbaren weg op vordering van de met het toezicht belaste ambtenaren moet worden vertoond.

Volgens de slotbepalingen mag, behoudens de heffing van tol, ter zake van het rijden met motorrijtuigen op den openbaren weg geen andere belasting worden geheven, dan de krachtens dit wetsontwerp te heffen belasting. De thans bestaande provinciale weggeldheffingen zullen dus verdwijnen. Tolheffing meende men voor verschillende wegen nog niet te kunnen missen, maar wegen, waarop tol — zij het ook niet van motorrijtuigen — wordt geheven, komen niet in aanmerking bij de weglengte, waarnaar het aandeel van elke provincie in de opbrengst van weggeld en rijwielbelasting wordt bepaald. Hiermede wordt dan toch een prikkel tot afschaffing van tollën gegeven.

Het gebruik van rijwielen veroorzaakt geen schade aan den weg, doch de berijders hebben bij den goeden toestand der wegen wel belang. Dit zou echter op zichzelf nog niet voldoende zijn om de rijwielen in de belasting te betrekken. Aangezien haast in ieder gezin één of meer rijwielen worden aangetroffen, kan het belang van de wielrijders bij goede wegen worden vereenzelvigd met het algemeen belang en zou daarvoor door de gemeenschap kunnen worden betaald. Er zou dus alle aanleiding zijn rijwielen buiten de belasting te laten en ondergeteekende heeft zich in zijn praeadvies voor het Congres der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten 1923, opgenomen in het tijdschrift „Gemeentebestuur” dier vereeniging van 31 Mei 1923, dan ook op dat standpunt gesteld. Intusschen is nadien bij de Rijwielbelastingwet (Staatsblad 306 van 1924) een belasting op rijwielen ingevoerd tot dekking van het tekort op den gewonen dienst der Staatsbegroting, welke met ingang van 1 Januari 1930 zal vervallen. De Regeering stelt thans voor van de opbrengst dezer belasting gedurende de jaren 1926, 1927 en 1928 onderscheidenlijk 30 pCt., 60 pCt. en 80 pCt. ten behoeve van het hierna te noemen wegfonds te bestemmen en haar na 1930 geheel ten behoeve van dat fonds te bestendigen. Ofschoon de hierbovengenoemde argumenten voor het niet belasten van rijwielen onverzwakt zijn gebleven, rijst toch de vraag, of thans op practische overwegingen niet met het voorstel der Regeering in deze ware mede te gaan. De houders van rijwielen zullen dientengevolge in 1930 het voordeel van het vervallen dier belasting derven, maar tegen dien tijd zal de rijwielbelasting wellicht zijn ingeburgerd en het valt nu eenmaal niet te ontkennen, dat het genot van het vervallen van een belasting meestal niet opweegt tegen den tegenzin, die bij de invoering aan den dag wordt gelegd. Bovendien: zou men in 1930 deze heffing ten bedrage van pl.m. 6 miljoen per jaar prijsgeven, dan zou eenzelfde bedrag toch uit de algemeene Rijksmiddelen moeten worden verkregen, indien men met de uitgaven ten behoeve van de wegen op denzelfden voet wil doorgaan.

Paardentractie blijft buiten de belasting. Terecht merkt de Regeering in de Memorie van Toelichting op, dat deze in het interlocaal verkeer, waarvoor de opbrengst der belasting in hoofdzaak wordt bestemd, hoe langer hoe meer wordt vervangen door vervoer met mechanische kracht.

(Slot volgt).

R. H. DE VOS VAN STEENWIJK.

BUSINESS RESEARCH.

Het artikel van den heer Leemhuis onder bovenstaanden titel in het nummer van 12 Mei jl. gaf mij, als man uit de practijk, enkele opmerkingen in de pen.

Laat ik vooropstellen, dat ik het, wat de waarde van door dergelijk onderzoek bijeengebracht materiaal betreft, geheel en al met den geachten schrijver eens ben. Het wil mij echter voorkomen, dat het overplanten van dergelijke onderzoeksmethoden op Nederlandschen bodem wel eens een mislukking zou kunnen blijken.

Immers waarop komt het bij dergelijke vergelijkende cijfers, willen deze eenig practisch effect sorteeren, in de eerste plaats aan? Op een zoo nauwkeurig mogelijke detailleering. Als ik de ook door den heer L. aangehaalde publicaties van het Bureau of Business Research van de Harvard Universiteit nasla, bijv. die over de Operating Expenses in the Wholesale Grocery Business, of idem in Retail Jewelry Stores, of wel in Department Stores, of welken anderen tak van bedrijf men maar wil, dan trek ik zonder uitzondering — zooals de schrijver trouwens ook zelf vermeldt — zeer uitvoerig gespecificeerde gegevens aan. Tegenover de bruto-winst wordt een zeer gedetailleerde opsomming gegeven van de hiertegenover staande bedragen. Het nut van dergelijke cijfers behoef ik, na het pleidooi dat de heer L. hiervoor gehouden heeft, wel niet nader te onderstrepen. Maar de groote vraag is nu maar, of men voor Nederlandsche ondernemingen dergelijke gedetailleerde gegevens ook zal kunnen verkrijgen en dat men ik ernstig te moeten betwijfelen.

Als eerste voorbeeld van wat op dit gebied hier te lande reeds gedaan is, haalt de heer L. de werkzaamheden aan, welke de nijverheidsconsulenten voor een aantal waschinrichtingen hebben verricht. Ik heb deze cijfers nooit onder de oogen gehad, en weet dus niet, hoe die er precies uitzien. Nochtans kan ik mij voorstellen, dat hier een vrij ver doorgevoerde specificatie kan hebben plaats gehad. Het aantal waschinrichtingen in den lande is vrij groot, en het zal, dunkt mij, ook insiders niet gemakkelijk vallen uit vergelijkende cijfers na te gaan welke bedrijven precies achter deze cijfers verscholen liggen. Daarbij komt, dat de gemiddelde eigenaar van een waschinrichting — den goeden natuurlijk niet te na gesproken — nu niet bepaald boekhoudkundig en bedrijfshuishoudkundig kan worden genoemd; wanneer men weet, dat momenteel in een der vakbladen voor de waschinindustrie een hoogst elementaire cursus in het boekhouden bezig is te verschijnen, dan zal men wel willen toegeven, dat voor critische beschouwingen van cijfers als bovenbedoeld, de tijd nog niet gekomen schijnt.

Anders liggen de zaken reeds bij de bedrijfsstatistiek, welke de heer L. zelf heeft opgesteld voor enkele grossiersbedrijven in koloniale waren. Wanneer men de laatstverschene statistiek opslaat in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek en de daar gegeven cijfers eens vergelijkt met de opstelling, zooals die door het Harvard Bureau gegeven wordt, dan blijkt reeds aanstonds het groote verschil. In de door den auteur bedoelde statistiek komen voor totale exploitatiekosten, voorraad, saldi debiteuren en crediteuren en de omzetten in het artikel suiker in percenten van den omzet. Verder de omzet per persoon in de zaak werkzaam, alsmede die per reiziger in duizendtallen guldens, verder in guldens het gemiddelde bedrag per order en ten slotte nog het percentage van den omzet bezorgd met eigen vervoermiddelen. Met alle waardeering voor de moeite, welke het verzamelen van deze cijfers ongetwijfeld reeds zal hebben gekost, moet ik toch opmerken, dat dergelijke gegevens toch wel heel weinig waarde hebben noch voor de direct betrokkenen, noch voor het publiek. Immers een bruto- of nettowinst is er niet uit op te maken; of dergelijke cijfers dan ook van eenig nut zouden kunnen zijn bij het onderzoek naar de duurte,

waarvan de heer L. in zijn artikel gewaagt, schijnt twijfelachtig. Maar ook voor de betrokkenen zelf hebben deze gegevens, naar het mij wil voorkomen, weinig te zeggen. De exploitatiekosten blijken betrekkelijk slechts weinig uiteen te loopen, terwijl die ondernemingen, welke een veel lager cijfer hiervoor hebben, alle ook een grooten suikeromzet hebben. In de erbij behorende toelichting wordt trouwens ook erop gewezen, dat beide cijfers met elkaar in verband behooren te worden beschouwd. Hiermede rekening houdende, zal het voor alle beschouwde ondernemingen ongeveer gelijke-exploitatiecijfer ook wel geen sensatie hebben verwekt bij de „beschouwdens”. Wat nu de overige cijfers aangaat, deze schijnen mij, met uitzondering misschien van die voor den suikeromzet en het met eigen middelen vervoerde percentage van den omzet, zeer aan toevalligheden onderhevig, te zeer om er bindende conclusies uit te kunnen trekken. Hoe licht kan een toevallige betaling geen ingrijpende wijziging brengen in debiteuren- zoowel als crediteuren-saldo? een toevallig nog juist voor het afsluiten uitgevoerde groote order in den voorraad? En wat zegt de omzet per persoon in de zaak werkzaam? Het is maar de vraag of de jongste bediende en de werksters ook mee geteld zijn. En de omzet per reiziger en de gemiddelde grootte van een order? Een enkele groote leverantie aan het Rijk of een Gemeente of een groote instelling, en het totaalbeeld verandert merkbaar!

Laat ons de werkelijke waarde van cijfers, als verstrekt door het Harvard Bureau en die als door den heer L. gegeven, eens aan een concreet voorbeeld toetsen. Een bepaald bedrijf heeft lange jaren altijd zeer gunstig gewerkt. In den loop van den tijd doet zich echter de concurrentie meer en meer gevoelen, men laat zich verleiden tot groote uitgaven voor reclame in verschillende vormen, breidt het acquisitie-personeel uit, maar ten slotte voldoen de resultaten niet aan de verwachtingen, hoewel men bemerkt, dat eenige concurrenten, die dergelijke maatregelen hebben genomen, er wél bij schijnen te varen. Dit laatste zou dus beteekenen, dat er bij de leiding van de eerstbedoelde zaak ergens een fout zit, maar waar? Heeft men nu de beschikking over cijfers, zooals Harvard die geeft, dan is men ook waarlijk in staat tot een grondige vergelijking. Men kan nu het in de branche gemiddeld geldend cijfer vergelijken met zijn eigen gegevens voor announceeren, voor uitgaven voor het reizend personeel, idem voor expeditie, voor verpakkingsmateriaal, voor uitgaande en inkomende vracht enz. enz., en op deze wijze is men waarlijk in staat na te gaan, waar in het eigen bedrijf de fout kan schuilen. En als men beschikt over cijfers door den heer L. genoemd? Men zal hoogstens kunnen zien, dat de eigen exploitatiekosten te hoog zijn, welnu, dat wist men al! maar materiaal om de zaak nu ook grondig te onderzoeken, ontbreekt geheel.

Ik geloof niet, dat men den heer Leemhuis voor deze leemte aansprakelijk zal mogen stellen. Het zou mij niet verwonderen, indien meer gedetailleerde cijfers door de door genoemden heer bedoelde ondernemingen niet waren verstrekt of, als er ook al eenige van zijn opgegeven, toch zeker onder verbod van publicatie. Dat is ook begrijpelijk. Hier wordt tevens de kern van de zaak geraakt, de oorzaak waarom volgens mijn overtuiging een dergelijke methode juist hier te lande niet zal kunnen uitgroeien tot die beteekenis, welke zij in Amerika heeft kunnen verkrijgen. Ons land is daartoe te klein, er zijn voor dergelijke onderzoeken te weinig er voor in aanmerking komende firmas. Ik ben geheel onbekend in den groothandel in koloniale waren, maar ik neem toch aan, dat diegenen, die in dat koloniale „sérail” zijn grootgebracht, zelfs aan de cijfers van den heer L. wel al met vrij groote zekerheid zullen kunnen nagaan, welke ondernemingen schuilen achter de gezegde letters A, B, C enz. Gaat men nu die cij-

fers nog uitbreiden tot de gedetailleerde cijfers zooals Harvard die geeft, dan kan men practisch evengoed zijn bedrijfsgegevens direct aan zijn concurrenten ter inzage overleggen, de kans op identificering is dan wel bijna 100 pCt.! Geheel anders is dat in Amerika. Wanneer men weet, dat de gemiddelde cijfers daar berekend zijn over honderden bedrijven, dan behoeft men voor „ontdekking” niet erg bevreesd te zijn.

De heer L. heeft deze praktische moeilijkheid ook wel gevoeld, waar hij aanraadt te beginnen met een branche, waarin een betrekkelijk groot aantal ongeveer eenvormige bedrijven wordt gevonden, doch hij geeft tevens nog den raad, zich door den tegenstand uit de practijk niet te laten ontmoedigen. Indien ik mij mag veroorloven hiertegenover een andere raadgeving te stellen, dan zou ik willen zeggen: weest voorzichtig, alvorens met dergelijke experimenten te beginnen en wel om verschillende redenen. In de eerste plaats vanwege het gevaar, dat niet ter zake kundigen uit eventuele cijfers verkeerde conclusies kunnen trekken, een gevaar te grooter naarmate de neiging aanwast den persoonlijken factor in het zakenleven te verwaarloosen. Zoo zijn er in de electrotechnische branche grossiers, die hun kapitaal geheel of bijna geheel hebben afgeschreven en ook daarna nog geen dividend hebben kunnen verdienen, terwijl anderen onder dezelfde omstandigheden dat wel konden: gemiddelde cijfers van beide soorten ondernemingen te zamen verraden hiervan niets. In de tweede plaats onderschatte men het gevaar niet, dat voortvloeit juist uit de terughoudendheid der Nederlandsche bedrijven om de cijfers voor anderen open te leggen. Kwalijk te nemen is het dezen bedrijven bij hun beperkt aantal niet, vangt men nu toch aan pogingen in deze richting te doen, dan ontarda dit maar al te licht in het publiceeren van weinig zeggende gegevens, teleurstellend voor publiek en insiders tegelijk. Men onderschatte de praktische moeilijkheden vooral niet. Het is geen onwil, die tot terughoudendheid noopt, het is min of meer noodzaak in ons kleine land. Zoolang men punten aanroert van algemeen bedrijfsbeleid — ik had toevallig gelegenheid dit onlangs meermalen te ervaren — verstrekt men ook hier met de meeste bereidwilligheid inlichtingen, vraagt men cijfers, dan wordt het anders. Zoo was ik enkele jaren geleden in dit zelfde weekblad in een controverse gewikkeld met den secretaris van een vereeniging van producenten op een bepaald gebied: cijfers ter adstructie van de beweringen van mijn wederpartij zijn echter niet geproduceerd. Dat was eigenlijk zeer normaal, het kan in ons land ook moeilijk anders. Wie het derhalve wél meent zoowel met de theorie als de practijk, beproeve derhalve alleen met de uiterste voorzichtigheid loten van vreemden oorsprong op den Hollandschen boom te enten, met een mislukte poging doet men noch de theorie, noch de practijk een dienst!

De heer Leemhuis vraagt ten slotte een goed Nederlandsch woord voor „Business Research”. Mag ik in alle bescheidenheid „vergelijkend zaakonderzoek” aan de hand doen?

E. J. TOBI.

Zeist, Mei 1926.

* * *

Naschrift. — Van de gelegenheid, mij door de redactie zoo vriendelijk geboden, aan bovenstaand artikel van den heer Tobl direct nog een kort wederwoord toe te voegen, zal ik gaarne gebruik maken.

De bezwaren, door den heer T. aangevoerd tegen de door mij verzamelde cijfers, kan ik ten deele volkomen onderschrijven, anderdeels moet ik ze echter als beslist onjuist kwalificeeren. Ik zal de eerste zijn om te erkennen, dat dit werk een nog zeer onvolkomen begin is en de waarde der gegeven cijfers dus slechts zeer betrekkelijk. Het statistiekje verandert dan ook nog elk jaar. De belangstelling van de betrokkenen, rechtvaardigt voortzetting echter ten volle en daarom mag m.i. worden aangenomen, dat zelfs deze cijfers den

belanghebbenden al iets „te zeggen hebben”, ook al is een publicatie in den geest der Amerikaansche nog niet meer dan een zeer ver verwijderd doel.

De volgende opmerkingen van den heer T. zijn weer een aanwijzing daarvoor, dat het bij beoordeeling van dergelijke cijfers niet in de eerste plaats aankomt op begrip van bedrijfshuishoudkunde en statistiek, maar op kennis van den besproken bedrijfstak. Het gevaar, „dat niet ter zake kundigen uit eventuele cijfers verkeerde conclusies kunnen trekken”, door den heer T. aangevoerd als argument om met „dergelijke experimenten” voorzichtig te zijn, lees: ze voorloopig maar achterwege te laten, bestaat dus inderdaad, maar m.i. niet of nauwelijks voor die groep van personen, voor wie de cijfers in de eerste plaats zijn bedoeld.

Het zou te ver voeren, hier te gaan vertellen, waarom juist in dezen tak van bedrijf de invloed van verschillende toevalligheden zonder veel gevaar mag worden uitgeschakeld. Uit de gepubliceerde cijfers is trouwens duidelijk te zien, dat ondanks alle toevalligheden, jaar na jaar de cijfers van de eene zaak zich op een geheel ander peil bewegen dan die van de andere.

Het is voor mijzelf nog de vraag, of opname van bruto- en nettowinstcijfers — stel dat ook deze verkrijgbaar zouden zijn — wel een verbetering zou brengen, zoolang het aantal deelnemers beperkt is. Hiermee zou men juist wel weer toevallige elementen opnemen, die met het bedrijfsbeheer slechts in los verband staan. De winsten zijn ten deele nl. geheel speculatief, hetgeen van te meer invloed kan zijn in een bedrijfstak, waar het bedrag van den omzet zoo groot is, vergeleken bij het bedrag van de netto-winst. Over een zoo groot aantal bedrijven als in Amerika meewerken, is de invloed van den factor speculatie natuurlijk vrijwel constant, zoodat daar opname der winstcijfers de waarde der statistiek slechts kan verhoogen.

Niet juist is het, dat in mijn statistiekje het verschil in exploitatiekosten door het verschil in verkoop van suiker geheel kan worden verklaard. Bij een bedrijf als dit, dat scherp moet worden gedreven, is een half procent al veel. Evenmin is het juist, dat men, slechts beschikkende over mijn cijfers, hoogstens kan constateeren, dat de exploitatiekosten te hoog zijn. Door vergelijking van de gegevens omtrent omzetsnelheid van den voorraad, termijn van verleend credit, verhouding tusschen omzet en sterkte van personeel, heeft men wel degelijk reeds eenige aanwijzing, in welke richting verder gezocht moet worden. Niettemin is een nadere specificatie der exploitatiekosten een der eerste verbeteringen, die thans moet worden aangebracht. Ten slotte is ten eenen male onjuist de veronderstelling, dat een vakman wel zou kunnen uitmaken, welke zaken door de letters A, B, C enz. werden voorgesteld. Dit kunnen zelfs nog niet degenen, die hieraan reeds eenige jaren hun medewerking verleenden, laat staan een willekeurig vakgenoot.

Dat ons land voor dit werk te klein zou zijn, kan ik dan ook onmogelijk toegeven. Er zijn heel wat branches, waar men zelfs in dit kleine land de bedrijfsgenooten bij honderden en zelfs bij duizenden kan tellen. Ook wanneer het aantal gelijksoortige bedrijven reeds eenige tientallen bedraagt, kan deze methode echter al met succes en zonder gevaar, „ontdekt” te worden, toepassing vinden.

Mijn dank ten slotte aan den heer Tobi voor zijn vertaling van „business research”, die mij zeer bruikbaar lijkt.

H. LEEHUIS.

DE NIEUWE BELGISCHE STABILISATIEPOLITIEK.

Flugger dan ik verwacht had heeft zich de in mijn artikel van 28 April in dit weekblad aangekondigde daling van den Belgischen franc beneden den Franschen voltrokken.

Uit het feit, dat de Belgische franc sindsdien vrij-

wel met den Franschen op en neer gaat, valt af te leiden, dat men het systeem van stabilisatie der wisselkoersen door een over Parijs gevoerde deviezenpolitiek nog steeds voortzet. Dit blijkt o.a. ook uit de steeds weerkeerende geruchten over eene formeele overeenkomst in dezen tusschen beide landen. De dagelijksche verschillen in hunne onderlinge wisselverhouding zijn daarbij wel aan toevallige marktverschijnselen te wijten.

Hier heeft de wijziging in de regeering geene verandering gebracht, hoezeer ook deze wijziging een gevolg was van het opgeven der stabilisatiepolitiek, die de vorige regeering had opgevat.

Het is ondertusschen duidelijk geworden, dat de crisis in de vorige stabilisatiepoging verwekt is geworden door de vlottende schuld. Ik zeg: de crisis. De mislukking zelf was aan gebreken te wijten, die ik in mijn vorig artikel heb trachten aan te geven. Maar wanneer de reactie op deze gebreken zoo heftig kon zijn, kwam dit door de groote vlottende schuld, wier vervaltermijnen niet voldoende waren verdeeld, die, toen er onraad kwam, en er zesmaandelijkse termijnen vervielen, ter aflossing werd aangeboden.

Men kan zeggen, dat de wonderlijke discontoverlaging van einde April, die het begin van het eind der stabilisatiepolitiek was, een laatste poging was om de openbare inflatie tegen te gaan, met opoffering van het middel, dat een gezonde geldpolitiek moest mogelijk maken. Waar de schatkistbiljetten 7 pCt. geven, hoopte men, door het bankdisconto eveneens tot 7 pCt. te verlagen, het publiek van inwisseling af te houden, en de banken er verder toe aan te zetten, zooals tot dan toe in 'hooge mate was geschied, de schatkistbiljetten te nemen, waar zij de zekerheid hadden ze zoo noodig bij de Nationale Bank te kunnen verdisconteren.¹⁾

Dat men aldus het blijvende voordeel van een stap in de goede richting opofferde aan het zeer problematiek, althans secundaire nut, den overgang van een bedekte inflatie tot een erkende te voorkomen, heeft de in nood verkeerende regeering niet weerhouden.

Ook dit schijnsucces heeft men trouwens niet kunnen bereiken. Toen eenmaal de steen aan het rollen was, werden steeds grootere hoeveelheden schatkistbiljetten ingewisseld, en moest de Regeering aan het Parlement verzoeken een directe inflatie van 1.5 miljard toe te staan.²⁾

De regeering kon zich niet meer handhaven. Een nieuwe combinatie kwam aan het bewind, waar voor-aanstaande bankiers deel van uitmaken.

Deze heette het probleem energiek te zullen aanpakken; zij stelde kort na haar optreden voor, 1,5 miljard nieuwe belastingen te heffen, terwijl een verdere vermeerdering in uitzicht wordt gesteld.

Deze nieuwe belastingen moesten gedeeltelijk dienen om het door de verdere depreciatie ontstane tekort en de ergste lacunes, die de begroting, die men in evenwicht heette te zijn, heeft gelaten, te dekken. Verder om de aflossing der vlottende schuld mogelijk te maken. In zooverre zullen zij in een amortisatiekas worden gestort.

Vrijwel uitsluitend op dit laatste wordt de aandacht van de Belgische financieele politiek geconcentreerd. Daardoor wordt het eigenlijke doel uit het oog verloren.

Men verwacht eens te meer het crisisverschijnsel met de oorzaken der mislukking van het stabilisatieplan.

De belangrijkste oorzaak van de mislukking van dit stabilisatieplan lag daarin, dat het evenwicht in de begroting slechts in schijn verkregen was.

Immers ten eerste had men uitgaven tot een bedrag

¹⁾ De verdere verlaging van het disconto, die ik einde April voor waarschijnlijk hield, heeft niet plaats gehad, omdat van de leening a 6 pCt. tot consolidatie van het vervallend gedeelte der vlottende schuld niets is gekomen.

²⁾ Dit geschiedde in dezen vorm, dat de staat het gedeelte van de schuld aan de Nationale Bank, dat hij had afgelost, weer terugnam.

van 200 miljoen „over het hoofd gezien” en had men geen rekening gehouden met een tekort op de regies tot een bedrag van 442 miljoen. Het is een verdienste van de nieuwe regeering, dat zij hiermede wel rekening houdt.

Ten tweede bouwde men op de veronderstelling, dat de in het begin van het jaar gestemde nieuwe belastingen (300 miljoen) even rijkelijk zouden blijven vloeien, wanneer de stabilisatiecrisis zou intreden; een veronderstelling, waarvan de heer Mr. L. Franck, de oud-minister van Koloniën, in het Parlement de zwakheid heeft aangetoond. Zoals wij zullen zien vervallen de nieuwe plannen echter nog meer in die fout.

En ten derde veronderstelde men de blijvende uitvoerbaarheid van het Dawesplan. Eene veronderstelling, die men zeer optimistisch mag noemen, waarop trouwens het parlementslid de heer H. Vos gewezen heeft. Ook deze fout heeft het nieuwe stabilisatieplan overgenomen, alhoewel het zelf reeds op een belangrijk punt de onuitvoerbaarheid toegeeft, zoals verder zal blijken.

Ook de rente van de buitenlandsche leeningen, die aangegaan zijn om de deviezenpolitiek een tijd te kunnen volhouden, en die hieraan geheel is opgesnoept, wordt door de verbeterde begroting gedekt. Het bedrag aan leeningen, dat men tot deze hopeloze politiek heeft aangewend in den loop der jaren, is enorm, en zal jaren lang zwaar op den Belgischen belastingbetaler drukken. De rente van de leeningen dit jaar aangegaan alleen bedraagt 60 miljoen franc.

Het verlies, geleden op de steunactie dit jaar, beloopt 475 miljoen franc. Met dit verlies wordt geen rekening gehouden „omdat het niet definitief is”. Het sprookje der revaluatie vindt blijkbaar nog ministerieel geloof in België.

De grootste fout van het standpunt van het budgetevenwicht, bij deze poging begaan, moet m.i. echter gezocht worden in het karakter der nieuwe belastingen, dat aan hunne doelmatigheid doet twifelen.

Het doel van het in evenwicht brengen der begroting door middel van belastingverhoging is toch, dat er koopkracht aan het publiek wordt onttrokken, die aan den staat wordt overgedragen. Het eerste gevolg van belastingverhoging zal dus zijn, dat het volksverbruik er door afneemt. Dit is juist het groote voordeel van de dekking van het tekort door belastingen in plaats van door vlottende schuld. Ook de kapitaalvorming kan ten gevolge der belastingverhoging afnemen, en in zooverre is vermindering der staatsuitgaven een nog verkieslijker middel, maar wanneer de belasting het heele volk treft zal de verkleining van het individuele inkomen toch vooral vermindering van het verbruik met zich brengen.

Dit is, vooral wanneer stabilisatie het onmiddellijke doel is, ook noodzakelijk. Vermindert de intensiteit der vraag naar goederen niet bij het publiek in dezelfde mate als zij bij den Staat toeneemt, dan zal verdere prijsstijging niet te voorkomen zijn.

Nu heeft echter de nieuwe regeering, uit vrees voor den in België al wel zeer sterken afkeer van belastingen, die men op een biljet te betalen heeft, haar toevlucht gezocht in verergering van eene slechte belastingpolitiek. Zij heeft de percentsgewijze reeds zeer hoge, indirecte belastingen, nog belangrijk verhoogd. Hunne opbrengst bedraagt nu ruim 75 pCt. van het totaal aan staatsinkomsten. Nu is het echter m.i. duidelijk, dat—afgezien nog van wat men over hoge indirecte belastingen op zichzelf moge denken—een dergelijk belastingsysteem als een middel tot bevordering der stabilisatie al zeer slecht gekozen is.

Want of het verbruik vermindert door deze belasting in aanzienlijke mate. Dan vermindert de vraag naar goederen vanwege het publiek. Maar dan krijgt de Staat het noodige geld niet.

Ofwel het verbruik vermindert niet. Hierop vertrouwt blijkbaar de regeering. Dan krijgt de Staat het noodige geld, maar dan blijft de vraag naar goederen

vanwege het publiek dezelfde en zal er dus prijsverhoging intreden.

Men is dan ook m.i. in België nog niet aan een effectieve stabilisatie toe. Men is blijkbaar zelf zoozeer van de zwakheid van de gevolgde politiek overtuigd, dat men speciale maatregelen heeft getroffen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers om de critiek te onderdrukken. De groote partijen zijn alle gebonden door de beslissingen in de besloten vergaderingen van de Commissie van Financiën genomen, waaruit men de kleine groep der Frontpartij—die opkomt voor een consequente stabilisatiepolitiek—geweerd heeft, en haar ook voor deze gelegenheid ondanks haar verzoek zelfs geen plaats als toehoorder heeft willen geven. De mogelijkheid tot bespreking in openbare zitting heeft men afgesneden door den spreektijd op tien minuten te beperken, en het opzettelijk verhoogden van het vereischte aantal leden, om hoofdelijke stemmingen te verkrijgen, boven het aantal dat de kleine partijen bereiken kunnen.

Men is de periode, dat men meent de stabilisatie van het geld met handigheidjes te kunnen verkrijgen, blijkbaar in België nog niet te boven. Dit schijnt een phase te zijn die voor elk land dat met deze moeilijkheden te kampen heeft psychologisch onvermijdelijk is. Het is echter eene periode die veel kost, helaas!

Men zou er zich over kunnen verwonderen, dat eene regeering, waarin de meest vooraanstaande bankiers van België zitting hebben, nog zoozeer zichzelf bedriegen kan. Dit is te wijten, zoals ik in mijn vorig artikel reeds aanduidde, aan het feit, dat de Belgische bankier zijne aandacht geheel concentreert op de Waalsche exportbedrijven, waarvan hij, gevangen als hij is in den betalingsbalans-waan, het welzijn van het land geheel afhankelijk acht. De bijzonder moeilijke toestand waarin vooral de steenkoolindustrie verkeert (voor het oogenblik weer een beetje aan het oog onttrokken door de staking in Engeland) is de groote rem, die de Belgische regeering van een gezonde stabilisatiepolitiek weerhoudt. Het is duidelijk, dat bijv. de terugbetaling van het jongste crediet van 1.5 milliard aan de Nationale Bank door den Staat alleen ten gevolge zal hebben, dat de industrieele credieten weer verder zullen uitgezet worden, wanneer deze terugbetaling niet samengaat met een belangrijke verhoging van het disconto. Deze discontoverhoging zal er echter niet komen, omdat de traditioneele exportindustrie haar niet meent te kunnen verdragen. In haar ijver om in het bijzonder de steenkoolindustrie tegemoet te komen is de regeering zelfs zoover gegaan, eigenhandig met de afbraak van het Dawesplan te beginnen, door aan verdere toezendingen van Duitse steenkolen in uitvoering van het plan af te zien. Zoogezegd omdat dit geschenk „te duur” zou zijn. Het is echter te dwaas te beweren, dat iets wat men zonder tegenprestatie krijgt, te duur is. Het is duidelijk, dat zich hier de reeds in den treure herhaalde waarschuwing verwezenlijkt dat de betaling in goederen van de schadevergoeding—de eenige die mogelijk is—de industrieën van de haar ontvangende landen zou benadeelen. Dat zich dit in België het eerst aan de steenkool toont, is bij de zwakke positie van deze nijverheid niet te verwonderen. Maar de nieuwe Regeering, die van dit feit acte neemt wat de steenkool betreft (zij heeft de voorziene inkomsten uit het Dawesplan met het oog hierop met ongeveer 270 miljoen verminderd), hinkt op twee gedachten wanneer zij anderzijds toch voor het verder gedeelte de uitvoerbaarheid van het Dawesplan veronderstelt, alsof er geen vuilte aan de lucht was.

De groote fout van dit plan is, dat men alleen aan de uit de vlottende schuld voortvloeiende moeilijkheden voor de marktpositie van den franc heeft gedacht. Dit belet deze regeering, waarin de Belgische bankiers een zoe grooten invloed hebben, dan ook het middel toe te passen dat, te zamen met een strenge bezuiniging en een oprechte belastingpolitiek, in staat

is eene inflatie tegen te gaan, waarvan wel de oorzaak grootendeels bij den Staat ligt, maar die toch ook voor een deel aan een onverstandige industrieele expansiepolitiek te wijten is. De radicale verhooging van het disconto die, naar de theorie leert en de ervaring der laatste jaren heeft uitgewezen, volstrekt noodig is om de stabilisatie te verwezenlijken, is voorloopig in België niet te verwachten. In zooverre is de aanwezigheid van deze bekwame mannen in de regeering allesbehalve een waarborg voor een gezonde Belgische geldpolitiek.

R. VAN GENECHTEN.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET VECHTTARIEF IN ZWITSERLAND.

De heer M. Grossmann te Zürich schrijft ons:

Het vechttariefstelsel bestaat in het opnemen van den import belemmerende rechten in een algemeen tarief. Deze posten worden dan in den loop van de onderhandelingen tusschen de Staten in ruil voor concessies van den tegenstander verlaagd. De zoo ontstane, bij verdrag overeengekomen posten, met de ongewijzigd gebleven posten van het algemeene tarief, vormen het verdragstarief.

1. De historische ontwikkeling van de vechttariefpolitiek in Zwitserland.

De van uit één gezichtspunt geleide Zwitsersche handelspolitiek begint met de oprichting van den Bondsstaat in 1848. Overeenkomstig de algemeene handelspolitieke strooming van dien tijd was het eerste tarief, dat in de jaren 1849—'51 tot stand kwam, geheel in vrijhandelsrichting georiënteerd. De bescheiden rechten, welke werden geheven, waren van zuiver fiscaal aard.

Als gevolg van de algemeene verandering in de handelspolitieke gezindheid trad ook in Zwitserland spoedig een zwenking ten gunste van de protectie op. Het waren echter niet alleen de belanghebbenden bij bescherming, welke het eerste Zwitsersche tarief met protectionistische posten van het jaar 1884 tot stand deden komen. Doorslaggevend was de behoefte van den Staat aan nieuwe ontvangsten.

De weliswaar bescheiden verhoging der tariefposten bevredigde de wenschen naar bescherming echter op verre na niet. Reeds in 1887 kon een reeks verdere tariefsverhogingen worden doorgezet. Bij de onderhandelingen over dit tarief traden nu voor den eersten keer naast de principieele vrijhandelaren en protectionisten de *voorstanders van vechttarieven* op. Kort tevoren hadden namelijk Duitschland en Oostenrijk-Hongarije nieuwe tarieven ingevoerd, welke den Zwitserschen export belemmerden. Als bijzonder schadelijk werden de nieuwe Oostenrijksche rechten op zijden stoffen en machines gevoeld. De ondernemers in de betrokken bedrijfstakken kwamen nu met den eisch naar voren, den invoer uit Oostenrijk-Hongarije met vechttarieven te belasten, om dan langs den weg van onderhandelingen verlagings van de Oostenrijksche rechten op zijden stoffen en machines te verkrijgen.

Voor het verhoogde tarief van 1887 kwamen dus in het geweer, zij het ook met verschillende bedoelingen, behalve de protectionisten (landbouw en bedrijven, werkende voor de nationale markt), de voorstanders van vechttarieven, welke grootendeels behoorden tot de tot dusverre doorgaans in vrijhandelsrichting georiënteerde exportindustrie. Dit verbond was zeer krachtig. Eenerzijds benutten vele protectionisten de argumenten van de voorstanders van vechttarieven tot opsiering van hun protectionistische wenschen, aan den anderen kant schiep de leus van het vechttarief nieuwe aanhangers van het voorgestelde tarief in het kamp van de vrijhandelaren.

Dit eerste vechttarief van 1887 heeft in de daarop volgende onderhandelingen over een handelsverdrag met Duitschland de proef volkomen doorstaan. In het bijzonder de Oostenrijksch-Hongaarsche tarieven,

waartegen men bezwaren koesterde, konden worden verlaagd, zij het ook, doordat de invoerrechten op landbouwproducten door Zwitserland werden opgeofferd, hetgeen direct een krachtig protest van den landbouw veroorzaakte.

De volgende algemeene tarieven van 1891 en 1902 stonden geheel in het teeken van bovengenoemde belangengemeenschap van protectionistische en vechttarieven, waarbij echter de tariefposten een steeds duidelijker beschermend karakter droegen.

Gedurende den oorlog trad vervolgens de betekenis der tariefpolitiek op den achtergrond tegenover de door den oorlog bepaalde economische werkzaamheden van den Staat. Eerst na den oorlog leefde de strijd over het vechttarief weder op. In 1921 was bij besluit van den Bondsraad een voorloopig tarief afgekondigd, dat de binnenlandsche industrie tegen concurrentie van staten met dalende valuta zou beschermen en derhalve een zuiver protectionistisch karakter droeg. De posten van dit tarief waren er niet toe bestemd, bij met het buitenland te sluiten handelsverdragen verlaagd te worden. Aangezien men echter de tarieven niet duurzaam door een simpele verordening kon regelen, stelde de Bondsraad in Januari 1925 een ontwerp voor een nieuw algemeen tarief in den vorm van een wet op. Ook thans moest het tarief weder twee heeren dienen, daar het zoowel vecht- als beschermend tarief moest zijn. Al kon de protectionistische partij, ten gevolge van haar inmiddels ingetreden politieke versterking, ervan afzien, haar wenschen naar bescherming met de gedachte van het vechttarief te verbinden, toch nam het vechttariefargument in de motiveering der Regeering een breede plaats in.

Daar de parlementaire situatie een spoedige afwerking van het ontwerp onwaarschijnlijk deed schijnen, kondigde de Bondsraad in November 1925 een algemeen tarief af, dat als grondslag voor de voor de deur staande onderhandelingen over handelsverdragen zou moeten dienen.

2. De argumenten vóór en tegen de vechttariefpolitiek, welke in Zwitserland werden aangevoerd.

A. Ten gunste der vechttariefpolitiek wordt slechts één argument gebezigd en wel de verwijzing naar de beschermende politiek van het buitenland. Bijna alle staten, waarmede wij handel drijven, stellen hun invoerrechten steeds meer op bescherming der binnenlandsche productie tegen de buitenlandsche concurrentie in. Het buitenland zal deze tarieven, welke doel belemmering van den invoer is, slechts dan verlagen, wanneer het daartoe wordt gedwongen. Het beste middel om dezen dwang op het buitenland uit te oefenen, is de invoering van rechten, die voor buitenlandsche exporteurs onaangenaam zijn. Deze vechttarieven zijn des te effectiever, naarmate zij hooger zijn; des te eerder zal het buitenland dan tot concessies bereid zijn.

Wanneer wij ons de vraag stellen, hoever het eigen tarief bij deze ondernemingen moet worden verlaagd, worden drieërlei antwoorden gegeven.

De vrijhandelaar zal voor een volledige afschaffing der rechten opkomen (in zooverre de andere partij hetzelfde doet.)

De protectionist zal voor een zoo gering mogelijke verlagings der rechten opkomen, zoodat hetgeen van de oorspronkelijke tarieven overblijft toch nog een zekere bescherming van de binnenlandsche productie beteekent.

De vertegenwoordiger van den fiscus zal voor alle verlagingen opkomen, in zooverre de dekking van de financieele behoeften van den Staat hierdoor niet in gevaar worden gebracht.

B. Tegen de vechttariefpolitiek.

1. Het vechttarief leidt tot protectie. De ervaring heeft aangetoond, dat zelden alle, voor bepaalde onderhandelingen opgestelde vechttarieven in

den loop dezer onderhandelingen weder tot hun oorspronkelijk peil worden verlaagd. De uit de onderhandelingen voortgevloede tarieven waren in het algemeen hooger dan de voorafgaande, zoodat ieder vechttarief ongewild een beschermende werking had. (H. Signer, Die treibenden Kräfte der schweiz. Handelspolitik 1914, blz. 112.)

Om deze ongewilde beschermende werking van het vechttarief tegen te gaan, heeft in 1902 de Schweizerische Handels- und Industrie-Verein, de centrale organisatie der Kamers van Koophandel, voorgesteld, telkenmale na beëindiging der onderhandelingen de door de verdragen niet gewijzigde vechttariefposten autonoom weer tot hun vroegere hoogte te verlagen. (H. Signer t.a.p. blz. 191). Terecht werd hiertegenover echter aangevoerd, dat een desbetreffende machting van de Regeering de bruikbaarheid der vechttarieven schade zou berokkenen, want de tegenstander zou dan weten, dat de opgestelde vechttarieven nimmer in werking zou treden, waardoor het geheele vechttarief waardeloos zou worden.

2. Het vechttarief is de bondgenoot der protectionisten. De hierboven genoemde motivering van het vechttariefstelsel is zoo overtuigend, dat zij gaarne door de protectionisten wordt aangenomen. Men verontschuldigt de hoogte van de tariefposten hiermede, dat zij immers bij de onderhandelingen, zij het dan ook niet geheel tot op de vroegere hoogte, dan toch in aanzienlijke mate zullen worden verlaagd. Dit verhindert natuurlijk niet, bij de onderhandelingen nog zooveel mogelijk van de vechttarieven te redden. Deze neiging bij de protectionisten, de vechttariefargumenten tot de hunne te maken, is in de Zwitsersche tariefgeschiedenis zeer duidelijk waar te nemen. Ieder nieuw tarief sedert 1887 werd als vechttarief gemotiveerd; de daaruit voortvloeiende verdragstarieven vertoonden echter ieder voor zich eenmaal hogere, beschermende werkende posten. (P. H. Schmidt, Die Schweiz und die europäische Handelspolitik, 1914, blz. 150).

3. Buitenlandsche handel en vechttariefpolitiek. Het is onjuist, een oordeel over het principiele nut der vechttariefpolitiek te willen vellen, want haar bruikbaarheid voor een Staat hangt af van de samenstelling van zijn buitenlandschen handel.

Het vechttarief zal een zeer bruikbaar wapen zijn in de handen van dien Staat, welke overwegend luxevoorwerpen importeert en overwegend goederen, die in het noodzakelijk levensonderhoud voorzien, uitvoert. In hetzelfde geval bevindt zich een Staat, die de benodigde importgoederen uit vele staten kan betrekken, doch wiens exportgoederen slechts in weinig staten worden geproduceerd en uitgevoerd.

Van dit gezichtspunt uit gezien schijnt de vechttariefpolitiek in de handen van Zwitserland weinig effect te hebben. Zwitserland importeert levensmiddelen, grondstoffen en halffabrikaten, en exporteert fabrikaten, welke in het bijzonder in de groep der textielgoederen een uitgesproken luxe-karakter hebben. Een correctie ten gunste van Zwitserland wordt intusschen aangebracht door het feit, dat verschillende staten om den invoer in Zwitserland concurreeren. Zoo konden de Zwitsersche levensmiddelenrechten met groot succes in 1904 tegenover Italië worden aangewend. Daarentegen is het wel duidelijk, dat het geen zin zou hebben, Zwitsersche graanrechten tegenover Noord-Amerika te willen uitspelen, daar Zwitserland op den graaninvoer uit Noord-Amerika aangewezen is.

Een verdere ongunstige omstandigheid voor Zwitserland bestaat hierin, dat zijn markt betrekkelijk klein is, zoodat een groote volkshuishouding het verlies daarvan weinig gevoelt.

Verder zijn belangrijke leverancier-staten (waartegenover de vechttariefpolitiek goed zou kunnen worden aangewend) niet steeds tegelijk belangrijke afnemers, (waarvan men gaarne concessies zou ver-

krijgen). Deze gedachte vindt men ten deele in het memorandum van de Vereinigung schweiz. Exportindustrien aan de Tariefcommissies der eidg. Räte, 1925.

4. Keuze der vechtposities. Dat de juiste keuze der vechtposities van wezenlijke beteekenis voor de effectiviteit van het geheele stelsel is, blijkt reeds uit hetgeen hierboven onder 3 werd gezegd. In het gebruik der eenmaal gekozen vechtposities wordt men echter ook nog hierdoor gehinderd (en daarmee wordt de waarde der vechttariefpolitiek verminderd), dat iedere bedrijfsgroep de ten gunste *harer* productie bestaande rechten slechts wil verlagen, in zooverre daarmee concessies ten gunste van *haren* export kunnen worden bedongen. Consequent is in deze richting de politiek van het Schweizerische Bauernverband, dat bij de voorbereidingen van het tarief van 1902 het beginsel opstelde: „de vechttarieven op landbouwartikelen moeten in de eerste plaats voor den landbouw-export worden aangewend en eerst, wanneer hiervoor het bereikbare is verkregen, voor den industrieelen export worden uitgespeeld” (P. H. Schmidt, t.a.p. blz. 214). Deze politiek werd dan ook in de onderhandelingen met Italië in 1902, waarbij de landbouw-vechttarieven aan den Zwitserschen kant de voornaamste rol speelden, met succes bekroond, doordat de Zwitsersche uitvoer van landbouwproducten over de geheele linie aanmerkelijke verlagingen verkreeg. Voor de onderhandelingen in het algemeen beteekent de consequente doorvoering van dit stelsel natuurlijk een hinderpaal.

5. Overdreven voorstellingen van de effectiviteit der vechttariefpolitiek. Hierin is wellicht een argument gelegen, waaraan tot dusverre nog te weinig beteekenis werd toegekend. Het zegt nog niets omtrent de effectiviteit van het stelsel, wanneer men na het afsluiten van een verdrag de tariefsverlagingen vertoont, die men van het buitenland heeft verkregen. Men vergeet hierbij, dat in zooverre de tegenpartij ook een politiek van vechttarieven voert, zij haar rechten speciaal met het oog op de onderhandelingen heeft verhoogd. Men komt derhalve door moeizaam onderhandelen wellicht juist daar uit, waar men tevoren stond, n.l. op de hoogte van het vroegere tarief van de tegenpartij. De successen, die met de vechttariefpolitiek worden bevochten, zijn derhalve vaak slechts schijn-successen. Toen Zwitserland op grond van zijn nieuwe algemeene tarief in 1902 verdragen sloot met Italië, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Spanje en Frankrijk, hadden al deze staten, met uitzondering van Italië, tevoren hun tarieven verhoogd.

Daarmede is natuurlijk niet gezegd, dat met de vechttariefpolitiek nooit meer bereikt wordt, dan dat de tegenstander vasthoudt aan zijn oude tarief. Wij kennen tal van gevallen, waarin het gelukte van het buitenland belangrijker concessies te verkrijgen. Ook kan dit argument niet worden aangevoerd tegen de vechttariefpolitiek van een *enkelen* staat, doch tegen het stelsel van internationaal standpunt gezien.

Niet onvermeld dient voorts te blijven, dat de uitvoerfaciliteiten, welke de vechttariefpolitiek voor de exportindustrie bevecht, veelvuldig weder door de door dezelfde politiek in het leven geroepen protectionistische werking en de op haar beurt daardoor in het leven geroepen stijging van het binnenlandsche prijsniveau worden gecompenseerd.

III. De ervaringen met de vechttariefpolitiek.

Zwitserland voert seder 1887 een vechttariefpolitiek en sluit op grond dezer vechttarieven verdragen. Het is natuurlijk buitengewoon moeilijk, een algemeen oordeel over de resultaten te geven, welke deze politiek tot dusverre heeft gehad. Deze resultaten waren, gelijk tevoren viel te voorzien, schommelend, al naar de machtspositie, welke partijen op verschillende oogenblikken hadden. Intusschen kan gezegd worden, dat in het algemeen Zwitserland geen slechte erva-

ringen met het vechttariefsysteem heeft opgedaan. In 1895 gelukte het Zwitserland b.v., weliswaar na een heftigen tariefloorlog, Frankrijk tot het opgeven van zijn in de jaren '80 begonnen autonome, beschermende politiek te bewegen en met dit land een verdrag te sluiten.

Op grond van het nieuwe vechttarief van 1925 werd tot dusverre nog slechts één verdrag gesloten, n.l. dat met Oostenrijk in 1926. Wij vermelden hier enkele der door Oostenrijk toegestane tariefsverlagingen (in Goudkronen per 100 KG.): Emmenthaler- en Gruyèrekaas van 60,— op 30,—, Chocolade van 200,— op 165,—, ongesuikerde gecondenseerde melk van 25,— op 10,—, bontgeweven kledingstukken van 400,— op 280,—, bedrukte „ungemusterte” zijden stoffen van 1200,— op 150,—. De concessies op machines daarentegen zijn zonder betekenis. De Zwitserse concessies hebben voor alles betrekking op den houtuitvoer. Reeds onder vigueur van het vechttarief van November 1925 stond het voorloopige verdrag met het Duitse Rijk van December 1925, dat eveneens enkele verlagingen bracht.

Samenvattende kan worden gezegd, dat de vechttariefpolitiek van Zwitserland de proef heeft doorstaan. Men zal er echter goed aan doen, voor de toekomst geen hoop te koesteren op verrassende resultaten.

* * *

Belangstellenden in de Zwitserse handelspolitiek worden verder verwezen naar: Div. Botschaften van den Bondsraad; Dr. Eugen Grossman: Die handelspolitische Lage der Schweiz, Schriften des Vereins für Sozialpolitik, 1925; W. If: Der Einfluss des Zolltarifs von 1902 und der Handelsverträge von 1904/06 auf die Gestaltung der wirtschaftlichen Verhältnisse der Schweiz, 1923. Dezelfde: Unsere Exportindustrie und die schweizerische Zoll- und Wirtschaftspolitik.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Op de basis van feitelijk bevaren routes berekend — d.i. zonder de normale noteeringen voor uitgaande kolenschepen, waarvoor het charteren volkomen opgehouden had — schrijft „The Economist”, geeft ons indexcijfer van „tramp”-vrachten in Mei een daling van 6 pCt. aan. Deze uitkomst geeft echter geen juist beeld van den loop der vrachten, die werden afgesloten en wanneer men het vrachtcijfer voor kolen van de vorige maand (bij gebrek aan nieu-

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd. v. 1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Mei 1925	109,9	124,9	111,0	108,4	105,2	126,4	114,3
Juni „	109,3	104,8	108,2	105,5	100,4	112,2	106,7
Juli „	119,0	112,0	113,4	106,2	94,4	117,5	110,4
Augustus „	107,2	113,5	110,8	112,2	99,1	126,4	111,5
Sept. „	103,2	117,3	109,1	113,4	101,8	140,7	114,2
October „	109,6	121,0	110,5	106,5	104,5	142,4	115,8
November „	115,3	119,1	110,7	109,9	109,1	149,6	118,9
December „	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Januari 1926	115,9	114,1	116,1	119,6	102,8	133,5	117,0
Februari „	116,5	97,9	114,9	118,5	95,1	119,3	110,4
Maart „	115,9	93,4	116,9	114,6	87,9	96,1	104,1
April „	112,4	95,0	116,6	109,2	83,9	97,0	102,3
Mei „	111,4	102,6	115,8	107,9	78,1	99,7	102,6
„	114,1	102,6	110,0	72,7	78,1	99,7	96,2

we noteeringen) onveranderd opneemt, zoo is van een val van den vrachtenindex geen sprake meer. Dienovereenkomstig zijn in de eerste tabel, die de beweging in den index der verschillende groepen weergeeft, de Meicijfers dubbel genoteerd; de eerste rij cijfers geeft de uitkomsten, wanneer men veronderstelt, dat kolenschepen nominaal onveranderd waren, terwijl de cursief gedrukte cijfers de positie zonder kolenschepen aangeven.

De maandveranderingen in den index van iedere groep en onderafdeeling (kolenschepen uitgezonderd) geeft de volgende tabel, waarbij het gemiddelde vrachtcijfer gedurende 1898—1913 op 100 is gesteld.

	Indexcijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..
„ „ „ thuisvracht.....	125,8	— 4,5
Middell. Zee; uitgaande vracht.....
„ „ „ thuisvracht.....	102,4	— 1,1
Noord-Amerika	102,6	+ 7,6
Zuid-Amerika; uitgaande vracht
„ „ „ thuisvracht.....	110,0	— 1,6
Indië; uitgaande vracht
„ „ „ thuisvracht	72,7	— 2,5
Het verre Oosten, enz.....	78,1	— 5,8
Australië	99,7	+ 2,7

Blijkens bovenstaande tabel geven de thuisvrachten van Noord-Amerika een belangrijke verbetering te zien, daar een toeneming van de vraag voor graantransport gepaard ging met tamelijk levendige vraag naar scheepsruimte voor kolentransport naar Engeland als gevolg van de buitengewone omstandigheden. Zuid-Amerikaanse vraag was ook levendiger, maar tonnage was ruim voorhanden en de vrachten konden zich nauwelijks handhaven. Scheepsruimte van Indië en het Oosten bleef weinig gevraagd met abnormaal lage vrachten. In Europa werd de vraag naar ertsbooten gedrukt door de kolenpositie en over het algemeen was de positie van het kleinere type „tramp”-schip buitengewoon moeilijk voor de reeders, daar een groote hoeveelheid tonnage opgelegd is, ofschoon sommige schepen emplooi konden vinden door het laden van kolen te Rotterdam. De verhouding van den index tot het gemiddelde van 1913 is uit de volgende tabel te zien.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1926
Januari	114,1	117,1	114,5	100,6
Februari.....	112,7	123,8	116,0	94,9
Maart.....	115,2	122,1	106,6	89,5
April.....	115,5	117,2	104,2	88,0
Mei	114,6	114,3	98,2	{ 88,2 82,7
Juni	106,8	108,6	91,7	
Juli	103,4	103,8	94,9	
Augustus	100,2	104,4	95,9	
September	103,0	110,5	98,2	
October	107,9	115,6	99,5	
November	111,2	112,8	102,2	
December	111,8	111,2	104,7	
Jaarl. gemiddeld.	109,7	113,4	102,2	

Het cursief gedrukte cijfer voor Mei is, evenals in de eerste tabel, dat zonder kolenschepen. Zoo mogelijk zal, wanneer de Britsche kolonexport hervat is, een herzien cijfer worden gepubliceerd, dat den loop der vrachten nauwkeuriger aangeeft.

ONTVANGEN:

The Sweden Year-book 1926. Edited and published with the assistance of public authorities. Stockholm.

Fortbildungsvorträge. Heft XXXVIII und XXXIX der Veröffentlichungen des deutschen Vereins für Versicherungs-Wissenschaft. Herausgegeben von Prof. Dr. Alfred Manes. Berlin, 1926; Verlag von E. S. Mittler & Sohn, Kochstrasse 68—71.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND. (Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Table with multiple sections: Arbeidsmarkt, Indexcijfer der Werkloosheid, Arbeidsbemiddeling, Arbeidsloonen, Voortbrenging en verbruik, Handel en Verkeer, Prijzen, kosten van levensonderhoud, Financien, and Aantal uitgesproken Faillissementen. Each section contains detailed statistical data for various periods from 1925 to 1926.

§ Voorloopige cijfers. 1) Omvattende de werkzaamheden van 39 districtsarbeidsbeurzen, van drie andere arbeidsbeurzen en voor zoover bekend, van de correspondentieschappen der arbeidsbemiddeling. 2) Januari. 3) Gemiddelden van 4 weken. 4) Op 1 Juli 1925. 5) Zowel door Nederlandsche als buitenlandse schepen. 6) Kolenselijk niet inbegrepen. Wel zijn inbegrepen de steenkolen, welke voor eigen gebruik dienen, alsmede de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohlen“]. 7) Saldo invoer plus eigen productie. 8) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker, zoo al niet in dezelde maand, dan toch binnenkort de consumenten bereikt. 9) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 10) I. Op den laatsten van het kwartaal: Cijfers van Lloyds. 11) Te Amsterdam en te Rotterdam. 12) Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, Terneuzen, Zaandam, Delfzijl, Harlingen, Maassluis, Dordrecht, IJmuiden en overige havens. 13) Eerste halfjaar. 14) Nom. 1,8 voor conversie. 15) Nom. 6,6 voor conversie. 16) Nom. 21,9 voor conversie. 17) Nom. 8,8 voor conversie. 18) April. 19) Nom. 27,4 voor conversie. 20) Nom. 12,8 voor conversie. 21) Nom. 12,8 voor conversie. 22) Nom. 93,4 voor conversie. 23) 2e halfjr. '25. 24) Juli-Nov. '25.

Restauration financière de l'Autriche (Quatrième année). Quarantième rapport du Commissaire-général de la Société des Nations pour l'Autriche. (Période du 15 mars au 15 avril 1926. Quatrième mois de la sixième étape). Genève 1926; Société des Nations.

Restauration financière de la Hongrie. Vingt-quatrième rapport du Commissaire-général de la Société des Nations pour la Hongrie du 1er au 30 avril 1926. Genève, 1926; Société des Nations.

Hypotheek en Brandverzekering en De Vicarie-goederen te Sloten, door C. D. van Vliet, Directeur der Holl. Hyp. Bank. (Overdrukken uit het Jaarboekje van de Vereeniging van Directeuren van Hypotheekbanken. Twaalfde Jaargang). Amsterdam, 1926; J. H. de Bussy.

Werkloosheid en Welvaart door Ir. A. Plate. Overdruk uit „De Gids”, No. 6.

Het Theoretisch-Economisch Stelsel van Gustav Cassel door Dr. Willem L. Valk. Groningen, 1926; J. B. Wolters.

Het Gilden-socialisme in Engeland door Mr. Dr. A. Goote. Baarn, 1926; Bosch & Keuning.

Geschiedenis van de Nederlandsche Handelmaatschappij door Dr. W. M. F. Mansvelt. Uitgegeven ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan, in opdracht van de directie en in overleg met den heer Abram Muller, oud-directeur der Maatschappij. Tweede deel. Haarlem, 1926; Joh. Enschedé en Zonen.

Wegen en Welvaart. Een modern wegennet, een maatschappelijk belang door J. C. Redelé, Voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers. Dordrecht, 1926; N.V. Geuze & Co.'s Drukkerij.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Mei 1926		Mei 1925	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	53.417	f 2.849.008.000	52.344	f 2.736.380.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	39.640	„ 2.472.483.000	38.420	„ 2.349.263.000
	1.859	„ 12.057.000	2.012	„ 11.420.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Mei 1926		Mei 1925	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 98,3	17.796	f 47,3	17.603
Girobetalingen aan particulieren	„ 22,-	68.322	„ 25,1	60.272
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5,2	6.683	„ 5,1	6.584
Betalingen	„ 6,9	26.184	„ 6,7	28.061
Part.rekeninghouders waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd	„ 17,4 ¹	27.160 ²	„ 18,4 ¹	24.501 ²
	„ 8,5	2.800 ²	„ 8,9	2.613 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 3½	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½	22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4	3 Oct. '25	N.Bk.v.Denem. 5½	7 Sept. '25
Vrsch. in R.C. 5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½	8 Oct. '25
Javasche Bank. . . .	4½ 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 5½	20 Apr. '26
Bank van Engeland 5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-Duitsche Rijksbank 6½	7 Juni '26
Bank v. Frankrijk. 6	9 Juli '25	slowakije . . .	6 18 Jan. '26
Belgische Nat. Bnk. 7	23 Apr. '26	N. Bk. v. O'rijk. 7½	28 Mrt. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 3½	22 Apr. '26	N. Bk. v. Hong. 7	22 Oct. '25
Bank van Spanje. . .	5 23 Mrt. '23	Bank v. Italië. 7	17 Juni '25
		Z.-Afr. Res. bnk 5½	

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	12 Juni	7-12 Juni	31 Mei-5 Juni	24-29 Mei	8-13 Juni	9-14 Juni	20-24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	27/8-13/16	21/16-7/8	25/8-3	3-1/2	25/8-3	31/8-1/2	31/8-3/16
Prolong.	3	23/4-3	21/2-31/4	23/4-31/4	21/4-3	21/2-3	21/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld . . .	3-4	3-4	3-5	33/4-5	3-4	11/4-21/2	13/4-2
Partic. disc.	41/4-5/16	41/4-5/16	41/4-5/16	41/4-3/8	43/8-7/16	215/16-3	21/4-3/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld . . .	31/2-51/2	31/2-51/2	41/2-71/2	31/2-61/2	7-91/2	—	—
Partic. disc.							
30-55 d. . .	41/2	41/2-5/8	45/8	45/8	73/4-8	—	—
56-90 d. . .	41/2	41/2-5/8	45/8	45/8	75/8-3/4	—	21/8-1/2
<i>Waren-wissel.</i>							
	51/4-5	51/4-3/8	51/4-3/8	51/4-51/2	83/4-7/8	—	—
<i>New York</i>							
Call money	33/4-4	33/4-41/4	31/2-51/4	31/2-43/4	33/4-41/4	2-1/4	13/4-21/2
Partic. disc.	33/8	33/8	31/2	31/2	33/8	—	—

1) Call money-koers v. 10 juni en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
8 Juni 1926	2.48 13/16	12.11	59.24 1/2	7.41	7.59	100 1/8
9 „ 1926	2.48 13/16	12.11	59.24 1/2	7.44	7.59	100 1/8
10 „ 1926	2.48 7/8	12.10 7/8	59.25	7.43	7.48	100 1/8
11 „ 1926	2.48 15/16	12.11 1/4	59.26	7.32 1/2	7.36	100 1/8
12 „ 1926	—	—	—	—	—	100 1/8
14 „ 1926	2.48 15/16	12.11 1/2	59.26	7.01 1/2	7.19	100 1/8
Laagsted. w. 1)	2.48 3/4	12.10 3/4	59.22	6.96	7.10	100
Hoogste d. w. 1)	2.49	12.11 5/8	59.28	7.60	7.69	100 1/8
7 Juni 1926	2.48 7/8	12.11	59.24 1/2	7.61 1/2	7.73	100 1/8
31 Mei 1926	2.48 3/4	12.10 1/4	59.22 1/2	8.05	7.70	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
8 Juni 1926	48.20	35.20	7.38	1.—	9.24	37.77 1/2
9 „ 1926	48.20	35.20	7.37	1.02 1/2	9.18	38.02 1/2
10 „ 1926	48.20	35.20	7.37	1.02 1/2	9.06	38.05
11 „ 1926	48.20	35.20	7.37	1.05	8.96	38.52 1/2
12 „ 1926	—	—	7.37	1.05	—	—
14 „ 1926	48.20	35.20	7.37	1.05	8.80	38.72 1/2
Laagsted. w. 1)	48.15	35.10	7.36	0.95	8.80	37.70
Hoogste d. w. 1)	48.22	35.20	7.40	1.10	9.30	39.05
7 Juni 1926	48.20	35.20	7.37	1.—	9.37 1/2	37.75
31 Mei 1926	48.20	35.20	7.37	0.90	9.20	36.20
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
8 Juni 1926	66.65	65.87 1/2	55.45	6.27 1/2	100 1/2	2.49
9 „ 1926	66.65	65.90	55.30	6.27 1/2	100 3/4	2.49
10 „ 1926	66.65	65.95	55.35	6.27 1/2	100 1/8	2.49
11 „ 1926	66.65	66.10	56.—	6.27 1/2	100 1/2	2.49
12 „ 1926	—	—	—	6.27	100 1/2	2.49
14 „ 1926	66.65	66.05	55.10	6.27 1/2	100 1/2	2.49
Laagste d. w. 1)	66.60	65.75	55.—	6.25	100	2.48 3/4
Hoogste d. w. 1)	66.70	66.15	56.10	6.30	101	2.49 1/4
7 Juni 1926	66.65	65.85	55.27 1/2	6.27 1/2	100 1/2	2.49
31 Mei 1926	66.62 1/2	65.40	54.20	6.27 1/2	99 3/4	2.49
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 1/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 14 Juni 1926.

Van de internationale fondsenmarkten is de beurs van Berlijn in de achter ons liggende berichtperiode niet zoo opgewekt geweest als in den laatsten tijd. De oorzaak hiervan schijnt voornamelijk gezocht te moeten worden in winstnemingen, waartoe de gestegen koersen uitlokten, terwijl voorts ook de commentaren aangaande den binnenlandschen politieke toestand eenig aanbod wel in de hand werkten. Door een en ander ging er van de plaats gevonden discontoverlaging door de Rijksbank van 7 tot op 6½ pCt. niet veel invloed uit. Niettemin al ging er minder om dan vorige weken en had er over 't algemeen eenige koersafbrokkeling plaats, toch hebben verschillende fondsensoorten zich nog door een gunstig verloop kunnen onderscheiden, zooals o.a. Electriciteitswaarden op een bericht aangaande de electrificatie van de Berliner Stadt- und Ringbahn. Ook Deutsche Erdöl-aandeelen waren de geheele week gevraagd, evenals verschillende aandelen van Machinefabrieken, van welke speciaal Ludwig Loewe op den voorgrond trad. Van koperaandeelen viel voorts Hirsch Kupfer op door een vaste tendens. En ten slotte hebben kolenwaarden de belangstelling goed gaande kunnen houden in verband met den kolenstrijd.

Deze laatste omstandigheid was oorzaak dat Londen ook deze week weer lusteloos verliep. Een oogenblik scheen het alsof de strijdende partijen iets dichtter tot elkaar zouden komen, wat in enkele afdeelingen een kleine verlevendiging ten gevolge had, doch alras bleek eenige neiging tot het doen van concessies niet te bestaan en was alle leven daarmee weer verdwenen.

Te Parijs bleef de beurs een zeer onregelmatig aanzien behouden en werd de stemming eigenlijk geheel beheerscht door de houding van het Fransche betaalmiddel. De pogingen der regering om den franc te steunen hebben alle uitwerking gemist en heden werd een nieuw laagterecord bereikt. In verband hiermede ondergingen verschillende internationale waarden en andere aandeelsoorten een verdere krachtige rijzing, terwijl vaste rente gevende beleggingfondsen flauw waren.

Te New York bleef een optimistische toon de overhand behouden. De ruimere geldmarkt droeg hiertoe ongetwijfeld bij, doch overigens blijven de goede berichten omtrent den gang van zaken in het Amerikaansche bedrijfsleven ook een gunstigen invloed uitoefenen. Inzonderheid waren Steels deze week gefavoriseerd, hoewel de maandelijksche staat van onuitgevoerde orders een verdere teruggang te zien had gegeven. Doch bij een beoordeeling hiervan heeft men natuurlijk in aanmerking te nemen, welk percentage van de capaciteit der fabrieken in beslag wordt genomen, en dit moet tegenwoordig zeer hoog zijn.

Ten onzent zijn de omzetten in de afgelopen week, over het geheel genomen, meer van beperkten aard gebleven. Veel afbreuk aan de stemming heeft dit nochtans niet gedaan, want meerendeels is een vaste tendens bewaard kunnen blijven. Speciaal was dit met *beleggingsfondsen* het geval, dank zij ook de nog immer ruim blijvende geldmarkt. Toch bleef, vooral in inheemsche soorten, de handel kalm; meer belangstelling scheen er blijkbaar weer te bestaan voor de verschillende Duitsche dollarobligaties, die alle verder in prijs konden verbeteren. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106½, 106½, 106½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99½, 99½, 99½; 7 pCt. Ned.-Indië: 100½, 100½; 8 pCt. Sao Paulo: 105½, 105½, 105½.

Hoewel de handel beperkt bleef, hebben van de aandelenmarkten de *rubberfondsen* aanvankelijk toch weer de meeste belangstelling gehad, welke later evenwel overging op tabaksaandeelen. Het debuut was, ten gevolge van de zwakke rubberprijzen, zoowel te New York als te Londen, overigens niet schitterend en de meeste soorten ondergingen aanvankelijk dan ook eenige reactie. Later kwam hierin geleidelijk eenige verbetering en het slot was heden, bij een Londensche loco-notering van 1 sh. 8, tamelijk vast, hoewel de kooplust door een verder aangroei der Londensche voorraden met 1400 ton, toch gering bleef. Amst. Rubber: 294½, 302½, 293½, 302½; Deli Batavia: 213, 216½, 220½; Hessa Rubber: 408½, 424½, 415, 426; Ind. Rubber: 360, 365, 362; Java Caoutchouc: 159½, 165, 174½; Kali Telepak: 325, 335, 332; Kendeng Lemboe: 382, 385, 380½, 386½; Oost Java Rubber: 326, 339, 335; Padang Rubber: 286, 304; Rott. Tapanoei: 152½, 159, 165½; Serbadjadi: 295, 301½, 304½; Sumatra Rubber: 329½, 336, 340; Ver. Ind. Cult. Ond.: 155½, 160, 157 (ex div.); Wai Sumatra Rubber: 253, 257, 251, 259.

Op de *tabaksafdeeling* zijn de droogte-berichten aanvankelijk nog blijven nawerken. Eenig gering aanbod bleef er nog steeds voortbestaan, vooral in aandelen Senembah

en in certificaten Oostkust, waarvan de contramine een dankbaar gebruik maakte. Toch bleven de hierdoor ontstane koersverlagingen betrekkelijk gering, waarna er ten slotte weer een zeer vaste stemming intrad toen Aneta uit Batavia meldde, dat de veroorzaakte schade zeer meeviel. Alle soorten kwamen op dekkingen en op het terugkopen van aanvankelijk verkocht materiaal, heden op aanmerkelijk hooger niveau. Arendsburg: 510, 510½, 511; Be-soeki Tabak: 227, 225, 238; Deli Batavia: 376, 392½, 400½; Deli Mij.: 403½, 410½, 407½, 417; de Oostkust: 175, 182½, 188; Senembah: 372½, 380, 375½, 386½.

Op de *petroleummarkt* viel weer de meeste belangstelling aan Perlakken ten deel, die achteraf is gebleken in verband te staan met een met de erven Deen tot stand gebrachte regeling, welke der Mij. in kas zou brengen een contant bedrag van f 1.000.000 benevens een deel der Koetei-royalty, hetgeen de Mij. in staat zou stellen 25 pCt. op het aandelenkapitaal terug te betalen. Na in het midden der week enkele procenten te zijn gereageerd, was het slot weer op het hoogste punt. In tegenstelling hiermede bleven aandelen Koninklijke lusteloos en was het slot eer aan den flauwen kant, niettegenstaande het inmiddels verschenen jaarverslag een aanmerkelijk gestegen winstsaldo, in vergelijking met vorig jaar, had doen zien. Peudawa's bleven ten slotte ook wat lager. Dordtsche Petr.: 384, 386½, 384; Kon. Petr. Mij.: 405½, 406½, 400½; Perlak Petr.: 85½, 87, 84½, 87½; Peudawa: 44½, 43, 43½.

In *suikeraandeelen* ging zoo goed als niets om. In H.V.A.'s kwam op 'n enkelen dag zelfs in 't geheel geen notering tot stand. Van een bepaalde stemming was onder deze omstandigheden geen sprake. Intusschen konden de koersen zich tamelijk wel handhaven, hoewel H.V.A.'s toch iets terugliepen als gevolg van de weifelende New Yorksche suikermarkten. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 169½, 171½, 171½; H.V.A.: 667½, 668, 663½; Java Cult. Mij.: 326, 322½, 324½; Krian: 122½, 121½, 120½; Maron: 256, 254, 225 (ex div.); Ned.-Ind. Suiker Unie: 224½, 225, 224½; Pagottan: 255, 252, 250½; Poerworedjo: 106½, 107, 105; Sindanglaoet: 415, 420, 422; Suiker Cult. Mij.: 235, 234½; Tjepper: 670, 675, 677; Watoetoelis Poppoh: 641, 646, 645½.

Scheepvaart-aandeelen lusteloos en nu de handel in claims Unie heeft opgehouden, weer zoo goed als zonder zaken. Een ongunstigen indruk maakte het, dat het vrachten indexcijfer over de maand Mei opnieuw een teruggang aanwees. Holland-Am. Lijn: 44½, 42, 40; Java China-Japan Lijn: 107½, 104, 103½; Kon. Boot: 85½, 84½, 86; Ned. Scheepv. Unie: 170½, 169½, 170½; Stoomvaart Mij. Nederland: 161, 161½.

Op de afdeeling der *binnenlandsche industriële aandelen* hadden Jurgens-aandelen tijdelijk eenig aanbod te verduren, voortvloeiende uit een nieuwen „open brief” van den heer A. M. van Oss tegen de directie gericht, waardoor de koers enkele procenten terugliep, doch ten slotte is een algeheel herstel weer gevolgd. Aandelen van Kunstzijdefabrieken licht fluctueerend en per saldo iets onder de beste prijzen blijvend. Centrale Suiker Mij.: 119½, 119½, 119½; Gero Fabriek: 109, 110½, 110½; Holl. Kunstzijde Ind.: 118½, 117½, 116; Jurgens: 167½, 164, 167; Maekubee: 133½, 134½, 131½; Ned. Kunstzijdefabr.: 340, 338, 335½; Philips Gloeilampen: 352½, 351, 352½.

Mynaandelen flauw voor Redjangs op aanbod voor Indische rekening, waartegenover geen vraag stond. Singkep Tin daarentegen zeer vast. Alg. Expl. Mij.: 104½, 105, 104; Redjang Lebong: 234½, 215, 223½, 204½; Singkep Tin: 293, 300, 310.

Bankaandelen stil en weinig veranderd. Alleen waren aandelen Koloniale Bank tijdelijk zeer flauw als gevolg van vrij pessimistische beschouwingen in het jaarverslag omtrent de uitkomsten van het loopende jaar. Amst. Bank: 157½, 157, 156; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 75½, 75½, 75½; Javasche Bank: 345, 347; Koloniale Bank: 193½, 189½, 191½; Ned.-Ind. Hand. Bank: 161½, 160½, 162½; Ned. Hand. Mij. C. v. A.: 149½, 148½ (ex div.); 143½; Robaver: 63½, 64, 65½.

Amerikaansche shares vast in overeenstemming met Wallstreet, evenwel met beperkte affaire. Alleen in Wabash-shares waren de omzetten af en toe van betekenis. Annaconda Copper: 94½, 93½, 94; Studebaker: 52, 51½, 51½; United States Steel: 129½, 133, 138; Atchison Topeca: 135½, 134½; Baltimore & Ohio: 92½, 94, 95½; Erie: 36½, 35½, 35½; New York Ontario & Western: 26, 25, 25½; Union Pacific: 152, 152½, 153; Wabash Railway: 44½, 44½, 45½.

De *geldmarkt* bleef, zooals we reeds zeiden, ruim; geld op prolongatie bleef zich op 2½ a 3 pCt. bewegen.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

15 Juni 1926.

Het vrij wat hooëgere peil, waarop de prijzen van tarwe en rogge in de vorige week waren aangekomen ten gevolge van minder gunstige weer- en oogstberichten uit de Vereenigde Staten en sommige West-Europeesche landen, alsmede wegens de betere Europeesche vraag, heeft zich in de eerste dagen dezer week gehandhaafd en zelfs viel in de uitvoerlanden nog eenige verdere prijsverhooging te constateeren. In Engeland was de vraag voor ladingen nog onbevredigend als gevolg van de groote wereldverscheppingen en de toename van de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden, doch in parcels kwamen tot de stijgende prijzen meer zaken tot stand dan in de vorige week. De voorraden in de Engelsche havens zijn bij voortdoring klein (op 1 Juni bedroegen zij 610.000 quarters tarwe en meel, een maand tevoren 800.000 en op 1 Juni 1925 1.15 miljoen quarters) en in verband met de vaste overzeesche markten en het vooruitzicht, dat in Europa dit jaar de oogst laat zal zijn, had de aanvulling der voorraden in sneller tempo plaats dan in de voorafgaande week. Ook het vasteland kocht meer tarwe, speciaal Duitschland, terwijl ook in Italië de kooplust toenam. Op 9 Juni was de omzet wat kleiner in afwachting van het Washingtonsche maandbericht, dat den volgenden dag zou worden gepubliceerd. Dit rapport bevatte een bevestiging van de vrij ongunstige berichten van den laatsten tijd over de zomertarwe der Vereenigde Staten. Met uitzondering van den staat Washington aan de Westkust, waar de stand zeer bevredigend bleek te zijn, staat de zomertarwe er in de Vereenigde Staten blijkbaar niet erg best voor. De cijfers, welke dien stand aangeven, zijn echter slechts voor Zuid-Dakota slecht te noemen, terwijl zij voor Noord-Dakota en Minnesota niet tegenvielen. Het rapport bevat geen schatting der opbrengst, doch op grond der cijfers mag wel worden aangenomen, dat naar deze voor 1 Juni geldende gegevens een vrij wat kleinere oogst te verwachten is dan in 1925. Voor de wintertarwe was de raming slechts 6 miljoen bushels minder dan op 1 Mei en de ongunstige berichten, die over de wintertarwe verspreid waren, zijn dus wel wat overdreven geweest. Men dient echter niet te vergeten, dat op 1 Mei de Washingtonsche raming aanmerkelijk lager was dan verschillende particuliere schattingen en algemeen als te pessimistisch werd beschouwd. Intusschen is het oogsten der wintertarwe in de Zuidelijke Staten aangevangen en de resultaten blijken bevredigend. Slechts in het Noorden van Kansas en in Nebraska klaagt men nog over de gevolgen der droogte. Hoewel het rapport aanvankelijk als gunstig voor de haussiers werd beschouwd is dadelijk na zijn verschijnen zoowel te Chicago als te Winnipeg de markt wat ingezakt. Zeker hebben de zeer gunstige berichten uit Canada daartoe meegewerkt evenals regenval in die gedeelten van het Zuid-Westen, die over droogte klaagden. Wintertarwe uit de Vereenigde Staten werd sterker aangeboden en onder de baisse-factoren aan de

markt te Chicago vond men deze week herhaaldelijk den vroegen oogst der wintertarwe aangegeven. Dit is zeker welkom nieuws voor Europa, waar in de invoerlanden een late oogst te verwachten is. Wel echter is in verschillende dier landen de toestand den laatsten tijd wat verbeterd door warmer weder en regen. In Frankrijk wordt echter nog steeds geklaagd over den achterlijken stand van het gewas en de cijfers, waarmede het officieele Duitsche oogstbericht den stand der gewassen op 1 Juni aangeeft zijn voor rogge vrij aanzienlijk en voor tarwe eenigszins lager dan op 1 Juni 1925. In Italië is verbetering ingetreden, doch het is zeer onwaarschijnlijk, dat de regen, die in het Zuiden gevallen is en het warmere weder in het Noorden nog ten gevolge kunnen hebben, dat een oogst binnengehaald wordt, die de zeer groote opbrengst van het vorige jaar nabij komt.

Veel tarwe werd deze week weder naar Europa afgeleverd, doch terwijl op dien grond de invoerlanden zich bij hun inkoop misschien niet zullen haasten, vormen die groote verscheppingen in de Vereenigde Staten en Canada juist een steun voor de markt. Een toename vertoonen deze week weder de afladingen uit Roemenië en Rusland, uit welke landen zeer goede oogstberichten blijven binnenvallen, doch Argentinië heeft slechts weinig tarwe verscheept en ook de aanvoeren in de Argentijnsche havens waren beperkt. De omzet aan de Engelsche markt was aan het einde der week weder afgenomen, waartoe het zeer gunstige Canadeesche oogstbericht heeft meegewerkt. Blijkbaar hebben de regen en het warmere weder van den laatsten tijd in Canada een zeer goeden invloed gehad en op grond van het officieele oogstbericht valt een flinke oogst te verwachten, weinig minder dan in het vorige jaar. Van groote beteekenis is aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten de prijsdaling niet geweest, doch flauwe momenten kwamen vaker voor en de vaste stemming der vorige week is op den achtergrond geraakt. Op 14 Juni sloot Chicago 2 à 3 en Winnipeg 1 à 1½ dollarcent per 60 lbs. lager dan een week tevoren. Beter handhaafden de prijzen zich in Argentinië in verband met de beperkte aanvoeren in de havens. Ten slotte trad aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario eenige verlagings in en het slot was op 14 Juni tegenover den 7den onveranderd tot 15 centavos per 100 KG. lager.

Voor rogge was het Washingtonsche maandbericht ongunstiger dan voor tarwe en de oogstraming is sedert 1 Mei gedaald van 44,8 tot 41 miljoen bushels, terwijl in 1925 de opbrengst 48,7 miljoen heeft bedragen. Met eenige fluctuaties, waarbij de laatste dagen een verlagings sedert het hoogste punt van 11 Juni te constateeren viel, sloot dan ook rogge aan de termijnmarkt te Chicago op 14 Juni ongeveer 1½ dollarcent per 46 lbs. hooger dan op den 7den. In Duitschland wordt voor rogge een vrij wat kleinere opbrengst verwacht dan de zeer groote hoeveelheid van 1925, doch Hongarije verwacht een uitstekenden roggeoogst. De vraag voor Amerikaansche rogge was deze week in Duitschland niet slecht en ook in Nederland werden daarin wel

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni
12 Juni '26	138 ⁷ / ₈	73 ³ / ₈	42 ¹ / ₂	13,60	6,80	16,75
5 „ '26	141 ¹ / ₂	72 ³ / ₈	41 ¹ / ₂	13,40 ²	6,75 ²	15,65 ²
12 Juni '25	160 ⁵ / ₈	115 ⁵ / ₈	53 ⁷ / ₈	14,55 ²	9,05 ²	21,40 ²
12 Juni '24	111 ¹ / ₂	80 ⁷ / ₈	46 ⁷ / ₈	11,65	7,60	20,05
12 Juni '23	110 ⁵ / ₈	80 ⁵ / ₈	41 ⁵ / ₈	11,70 ²	8,40 ²	22,35 ²
20 Juli '14	82	56 ⁵ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

1) per Mei 2) per Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	14 Juni 1926	7 Juni 1926	15 Juni 1925
Tarwe (Manitoba III) ... ¹	16,25	16,25	• 16,75
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	11,10	10,85	12,75
Mais (La Plata) ²	168,—	178,—	254,—
Gerst (48 lb. malting) ... ²	200,—	198,—	248,—
Haver (Canada 3) ¹	10,90	10,75	12,40
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	12,15	11,90	13,60
Lijnzaad (La Plata) ²	363,—	341,—	466,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. • No. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	6/12 Juni 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	6/12 Juni 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	45.796	564.500	478.720	—	7.568	9.498	572.068	488.218
Rogge.....	7.835	92.979	94.991	—	596	—	93.575	94.991
Boekweit.....	425	11.298	14.725	—	585	150	11.883	14.875
Mais.....	18.779	370.928	290.403	2.020	33.351	37.244	404.279	327.647
Gerst.....	8.578	147.094	72.865	589	5.303	3.158	152.397	76.023
Haver.....	3.526	83.509	80.862	—	2.095	150	85.604	81.012
Lijnzaad.....	9.079	102.559	80.932	—	105.099	24.230	207.658	105.162
Lijnkoek.....	5.588	111.495	101.282	—	—	—	111.495	101.282
Tarwemeel.....	1.520	29.408	43.100	—	5.701	8.047	35.109	51.147
Andere meelsoorten....	197	6.711	3.187	—	—	—	6.711	3.187

zaken gedaan, doch de prijzen bewogen zich grotendeels beneden het Amerikaansche niveau. De verscheppingen uit Noord-Amerika waren weder vrij ruim. Geregeld wordt weder Argentijnsche rogge verhandeld.

Maïs verkeerde evenals de vorige week weder onder den invloed van zeer groote verscheppingen uit Argentinië en van den Donau. Daarbij zijn de maïsvoorraden in de Argentijnsche havens nog weder aanzienlijk toegenomen en met het oog op de groote hoeveelheden maïs, die Europa in de eerstvolgende maanden zullen bereiken, blijft de ondernemingslust beperkt. In Engeland leidde een krachtig prijsherstel te Chicago, dat op 8 Juni zijn hoogtepunt bereikte en zijn oorzaak vond in oogstberichten en de voorspelling van regeeringsmaatregelen ter verhooging van den maïsprijs, alsmede een wat vastere stemming in Argentinië wegens sterken regenval, tot een wat betere markt. Ofschoon de consumptie-vraag onbevredigend bleef, kwamen in Platamaïs op aflading tot iets betere prijzen meer zaken tot stand. De groote verscheppingen en een wat lagere markt in Argentinië deden op het einde der week de Engelsche markt weder haar vastere houding verliezen. Ook te Chicago handhaafden de hoogere prijzen zich niet en op 14 Juni sloot de markt daar slechts $\frac{3}{4}$ cent boven het laagte-record van dit seizoen, bereikt op 1 Juni, terwijl intusschen een verhooging van 5 dollarcent per 56 lbs. had plaats gevonden. Voor stoomende Plata- en Donaumaïs is op het vasteland de vraag nog steeds onvoldoende tegenover de stoomende hoeveelheden. Vooral Donaumaïs is moeilijk te plaatsen wegens de onzekerheid omtrent de kwaliteit. Weensche verkoopters gingen voort vroeger naar Nederland afgesloten contracten terug te koopen, omdat zij Donau-opvaarts betere prijzen maken, doch de markt ondervond daarvan slechts weinig steun. Slechts leiden deze zaken tot de conclusie, dat met enkele maanden de verscheppingen van Zuid-Slavische maïs van den Donau kleiner zullen zijn, al is in Roemenië nog veel maïs aanwezig. Van deze verwachte vermindering in het aanbod van den Donau waren deze week weder vrij geregelde zaken in Zuid-Russische maïs op Juli/Augustus aflading naar Nederland het gevolg. Na geringe fluctuaties sloten de Argentijnsche termijnmarkten voor maïs op 14 Juni 5 centavos per 100 KG. lager dan op den 7den. Alleen Augustus te Rosario maakte met een verhooging van 5 centavos een uitzondering, doch die termijn staat nu te hoog tegenover Augustus Buenos Aires.

Gerst was deze week nog vast wegens voortdurende goede vraag uit Duitschland, dat Donau-, Russische en Amerikaansche gerst geregeld blijft opnemen, ondanks de sterk gestegen prijzen. Ook in Nederland is de vraag nog steeds goed, waarbij ook Platagerst belangstelling wekt. Eenige prijsverlaging vond echter voor gerst wel plaats, daar van 8 tot 14 Juni de termijnmarkt te Winnipeg een verlaging van $2\frac{1}{2}$ dollarcent per 48 lbs. vertoonde. De Noord-Amerikaansche gerstvoorraad is nog aanzienlijk en flinke verscheppingen kunnen ook in de eerstvolgende weken nog worden verwacht. Tot de dalende prijzen kwamen dagelijks weder zaken van Amerika naar Nederland tot stand.

Voor haver is de vraag in Engeland nog niet groot, doch het vasteland blijft geregeld flinke hoeveelheden opnemen. Eenige zeer vaste markten in Noord-Amerika belemmerden deze week den omzet, doch later trad zoowel te Chicago als te Winnipeg weder eene verlaging in. Veel haver werd deze week weder uit Noord-Amerika afgeladen en ook uit Argentinië vertoonden de afgeladen hoeveelheden een aanmerkelijke toename.

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mel/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Juni/Juli	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
14 Juni '26	f 16 $\frac{5}{8}$	33/3	15/3	11/4 $\frac{1}{2}$	4,13
7 „ '26	„ 16 $\frac{11}{16}$	33/3	15/3	11/7 $\frac{1}{2}$	4,14
14 Juni '25	„ 19 $\frac{7}{16}$	35/3	15/1 $\frac{1}{2}$	12/9	4,40
14 Juni '24	„ 23 $\frac{7}{16}$	40/9	19/6	17/9	5,02
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 $\frac{18}{32}$	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 $\frac{18}{32}$				

De verschillende suikermarkten waren deze week zeer kalm gestemd.

In Amerika liepen de prijzen op de termijnmarkt ietwat terug, hetgeen uit de onder volgende New Yorksche noteeringen blijkt:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Jan.	
Slot voorafgaande week	4.14	2.42	2.55	2.70	2.73
Opening verslagweek	4.14	2.44	2.57	2.71	2.75
Slot verslagweek	4.11	2.38	2.52	2.66	2.70

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 62.000 tons, de versmeltingen 64.000 tons (tegen 75.000 tons in 1925) en de voorraden 368.000 tons.

In prompte Cubasuiker ging heel weinig om; de prijs bleef vrijwel gehandhaafd op 2 $\frac{3}{4}$ d.c. & fr. New York.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924	
	Tons	Tons	Tons	
Weekontvangsten tot 5 Juni	78.681	78.422	45.983	
Totaal sedert 1/12 tot 5/6	3.600.292	3.971.162	3.306.270	
Werkende fabrieken	11	31	13
Weekexport 5 Juni	111.811	114.191	75.496
Totale export sedert 1/1 tot 5/6	2.191.193	2.716.268	2.306.494	
Totale voorraad 5 Juni	1.409.101	1.254.894	899.726

Thans hebben 166 fabrieken de campagne beëindigd met eene productie, welke 305.500 tons minder is dan in 1924/25 en 458.700 tons minder dan Guma's raming.

In Engeland bleven de zaken beperkt tot een minimum wegens het aanhouden der kolenstaking. De termijnmarkt aldaar sloot op de volgende noteeringen:

Juni	Sh. 13/11 $\frac{1}{4}$	December	Sh. 14/9 $\frac{3}{4}$	
Augustus	Maart '27	15/3
September	Mei '27	15/6

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Mei	817.000	487.000	642.000
Tsjechoslowakije 1 Mei	566.000	407.000	268.000
Frankrijk 1 Mei	276.000	292.000	110.000
Nederland 1 Mei	165.000	164.000	92.000
België 1 Mei	122.000	136.000	53.000
Polen 1 Mei	153.000	131.000	119.000
Engeland 1 Mei	506.000	315.000	417.000
Europa..	2.605.000	1.932.000	1.701.000
V.S. Atlant. havens 9 Juni	368.000	229.000	249.000
Cuba 5 Juni	1.409.000	1.255.000	900.000
Totaal ..	4.382.000	3.416.000	2.850.000

Op Java was de markt zeer kalm gestemd. Eenige posten disponibele Superieure suiker en No. 16 & /hooger werden verkocht tot resp. f 12 $\frac{1}{2}$ en f 10 $\frac{1}{4}$.

Hier te lande was de markt ook deze week lusteloos gestemd hoewel het aanbod beperkt bleef. De geheele week bleven de noteeringen ongeveer als volgt:

Juni	f 16 $\frac{3}{8}$ à $\frac{3}{4}$, zeer weinig ondernemingslust.
Augustus	„ 16 $\frac{3}{8}$ à $\frac{7}{8}$
December	„ 17 $\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$, afdoeningen minimaal.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 9 Juni 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt toont weinig verandering. Het eerste officieele rapport over den nieuwen oogst zal in begin van Juli gepubliceerd worden, doch intusschen zijn verschillende privéschattingen uitgegeven, welke wijzen op een oogst van 14 à 15 miljoen balen. De momenteele verminderde vraag naar het ruwe materiaal hier, tengevolge van de kleinere productie, zou ongetwijfeld terstond het effect teniet doen, dat eventueele ongunstige berichten anders op de markt zouden uitoeven. Gedurende de afgelopen week hebben noteeringen zich tusschen nauwe grenzen bewogen en toonen slechts weinig verandering. Prijzen van Egyptische katoen zijn vaster geworden; F.G.F. Sakel Spot noteerde gisteren te Liverpool 17.45 d. tegen 15 d. het laagste punt tot heden in dit seizoen op 15 Maart j.l. Verscheppingen zijn tot nu toe ongeveer gelijk aan die van verleden jaar. De nieuwe oogst maakt goeden voortgang en indien er zich geen ongunstige omstandigheden voordoen, zal men wel een flinken oogst kunnen verwachten.

De Amerikaansche garenmarkt is over het algemeen rustig. De vraag naar grove en medio nummers, zoowel twist als weftcops, beperkt zich hoofdzakelijk tot kleine hoeveelheden voor direct gebruik en dit geldt ook voor ringgarens. Single bundelgarens worden minder gevraagd, doch men meldt enkele flinke verkoopen van getwijnde garens voor binnenlandsch gebruik. De vraag naar Egyptische soorten is verminderd en er wordt minder gedaan in cops,

zoowel voor fabricatie als „doubling” doeleinden. Het wordt voor spinners moeilijk hun productie te verkoopen en prijzen houden geen gelijk tred met de stijging in katoen. Het gebrek aan kolen houdt zaken tegen en het baart geen verwondering, dat de „short time committee” voorgesteld heeft, dat spinners van Amerikaansche garens de volgende week zullen stopzetten en daarna zoo lang de kolenstaking duurt om de andere week zullen werken. Het comité voor het vaststellen van verkoopprijzen, welke als basis zullen dienen, heeft een schema ontworpen, waarover de stembil-letten vandaag rondgezonden zullen worden.

Doekprijzen blijven vast, doch de stemming is bepaald kalmer dan een week geleden. Wij schrijven dit toe aan de kolenstaking, waarvan de gevolgen zich in de verschillende fabrieks- en spindistricten hoe langer hoe meer laten voelen. Verschillende koopers wenschen de stakingsclausule niet te aanvaarden, terwijl ook fabrikanten, nu er verschillende beperkingen noodig zijn, geen haast met verkoopen hebben. Ook Indië wacht op de monsoon en hoewel er een goede algemeene vraag bestaat, wordt het hoe langer hoe moeilijker zaken af te sluiten, zoodat er dan ook slechts weinig tot stand komt.

2 Juni 9 Juni. Oost. koersen. 1 Juni 8 Juni
 Liverpoolnoteeringen. T.T.op Br. Indië 1/5 2/3 1/5 2/3
 F.G.F. Sakellaridis 16,90 17,35 T.T.op Hongkong 2/2 2/2 2/2 2/2
 G.F. No. 1 Oomra 6,90 6,75 T.T.op Shanghai 2/11 2/11

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands.)

	11 Juni 1926	4 Juni 1926	28 Mei 1926	11 Juni 1925	11 Juni 1924
New York voor Middling ...	18,15 c	18,80 c	18,90 c	23,70 c	29,25 c
New Orleans voor Middling	17,07 c	17,90 c	18,04 c	23,90 c	29,40 c
Liverpool voor Middling ...	9,92 d	10,32 d	—	13,18 d	17,48 d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 4 Juni '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	9431	9282	6645
„ Atlant. Havens			
Uitvoernaar Gr. Brittannië	2162	2492	1611
„ „ t Vasteland etc.	4310	4494	3206
„ „ Japan.....	1140	879	578

Voorraden.
 (In duizendtallen balen).

	4 Juni '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	810	445	347
Binnenland.....	1226	308	324
New York.....	44	143	65
New Orleans.....	233	98	126
Liverpool.....	534	569	242

KOFFIE.

De markt stond in de afgelopen week onder den invloed van fluctuaties aan de termijnmarkten, welke op haar beurt in het leven geroepen werden door afwisselend iets dalende en iets stijgende kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië. Aan onze termijnmarkt waren de verschillen slechts van geringe beteekenis en bij het afsluiten van dit bericht zijn de noteeringen dan ook slechts eene fractie lager dan acht dagen geleden. In loco en op aflading ging ook ditmaal het een en ander om, voornamelijk in Robusta. In Santos vooral laat de afzet nog steeds te wenschen over.

Een dezer dagen uit Brazilië ontvangen telegram berichtte, dat het Permanent Instituut voor de Verdediging van de Koffie in Sao Paulo den 1926/27er oogst van dezen Staat raamt op 8.480.000 balen. Daar echter over Santos ook nog een gedeelte van den oogst van de aangrenzende staten (in hoofdzaak Minas Geraes) verzonden wordt, kan deze raming gelijk gesteld worden met eene Santos-raming van ongeveer 10 à 10 1/2 Millioen balen.

Volgens een zoeven ontvangen telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad, in de Gouvernementspakhuisen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 Mei 3.144.000 balen,

hetgeen tegen 30 April eene vermindering aanwijst van 387.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 101/- à 102/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 103/- à 104/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 88/9 à 89/3.

Van Robusta op aflading zijn de noteeringen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juni verscheping, 47 1/2 ct., Palembang Robusta, Juni/Juli verscheping, 47 1/2 ct., alles per 1/2 KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 64 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 56 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Juni	Sept.	Dec.	Mrt.	Juni	Sept.	Dec.	Mrt.
15 Juni	57 1/8	55 1/8	53 7/8	52	54 1/8	52 1/8	49 1/4	48 1/8
8 „	57 1/8	55 1/2	54	52	54 1/8	53	50	48 3/8
1 „	57 1/8	55 1/4	53 7/8	52 3/8	54 1/8	52 1/8	49 1/2	48
25 Mei	—	55 1/2	53 1/2	52 1/4	—	52 1/8	49 1/8	48

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Juli	Sept.	Dec.	Maart
14 Juni	\$ 17,98	\$ 17,22	\$ 16,47	\$ 15,85
7 „	„ 17,95	„ 17,20	„ 16,40	„ 15,80
28 Mei	„ 17,45	„ 16,78	„ 15,97	„ 15,43
24 „	„ 17,80	„ 16,95	„ 16,10	„ 15,67

Rotterdam, 15 Juni 1926.

(Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
14 Juni 1926	191.000	25.325	1.286.000	25.500	7 11/16
7 „ 1926	163.000	25.325	1.369.000	25.400	7 1/2
31 Mei 1926	143.000	25.525	1.265.000	25.500	7 1/8
15 Juni 1925	93.000	38.475	1.719.000	38.000	5 17/32

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
12 Juni 1926.....	48.000	3.791.000	155.000	8.705.000
13 Juni 1925.....	37.000	3.079.000	108.000	9.011.000

THEE.

Den 10en Juni had wederom een theeveiling plaats van circa 17.000 kisten.

Voor de importeurs, die in de vrij scherpe daling van de Ceylon- en Javasoorten te Londen, een gelijken afloop voor de Amsterdamsche veiling hadden verwacht, was de afloop een verrassing, daar de stemming ten onzent wil- lig was en de bidingen een vlot en geanimeerd karakter droegen.

Het typeerende in deze veiling was de goede vraag naar de laagste en de hoogste kwaliteitsoorten. Voor de goede middensoorten was de belangstelling minder. Dit kan wijzen op een gunstige positie van den binnenlandschen thee-handel, waarin toch moet worden voorzien door de aanbieding van een product, dat voldoende marge blijft geven tusschen een handel en gros en en detail, en daarom een mengsel vereischt van een hoog percentage goedkoopere „body” met een klein percentage superieur.

Een tweede mogelijkheid is een grootere vraag uit het buitenland, meer speciaal Duitsland en Rusland.

De ordinaire bladsoorten wonnen gemiddeld 1 tot 3 cts. en de superieure bladsoorten 1 tot 2 cts., terwijl de gebro- ken middensoorten circa 2 à 3 cts. in prijs verloren.

De mindere animo voor de goede middensoorten trof vooral de Sumatra's, welke een gemiddelden prijs oprach- ten van 104 1/2 cts. tegen 107 1/4 cts. der vorige veiling.

Op de a.s. veiling zullen circa 20.000 kisten worden aan- geboden.

Amsterdam, 14 Juni.

RIJST.

Sedert ons laatste bericht bleef de markt in het Oosten in het algemeen vast, zoowel voor Paddy als voor rijst, waartoe een betere vraag zijdens Europa; Egypte en Cuba bijdroeg. Ook Saigon en Siam melden hogere noteringen, zoodat thans vooral Siam aanzienlijk boven Europa's prijs-idee vraagt. Europa betrok tot nu toe aanmerkelijk minder van Burma dan de laatste jaren, waarbij opgemerkt moet worden, dat het begin Juni in Burma nog beschikbare kwantum ca. 300.000 tons minder was dan te dien tijde verleden jaar.

De vaste stemming, welke in het algemeen in het Oosten geconstateerd kan worden, beheerscht ook de Javamarkt, waar voor de thans aikomende oogst voor consumptie ook aanmerkelijke hogere prijzen dan verleden jaar betaald worden. Hoewel deze oogst onder niet al te ongunstige omstandigheden te velde gestaan heeft, wordt toch verwacht, dat er gemiddeld iets meer dan 80 pCt. van het 1925-beschoot behaald zal worden. Blijft echter de consumptievraag zoo actief als thans het geval is, dan laat het zich aanzien, dat voor export nog minder beschikbaar zal komen dan verleden jaar, waartoe de door de conferentie genoteerde rijstvracht, welke in vergelijking met de chartervracht van Burma zeer hoog is, het hare zal bijdragen.

RUBBER.

De stemming was gedurende de afgelopen week zeer kalm op de rubbermarkt. Het aanbod van de Indische markten was aanmerkelijk geringer; aan den anderen kant echter blijft ook de vraag naar rubber nog zeer beperkt.

De slotnoteringen luiden:

Ia Crêpe:		einde voorafgaande week:
Juni	1.13½	1.19
Juli/Sept.	1.14	1.15½
Oct./Dec.	1.12½	1.15

15 Juni 1926.

COPRA.

De markt was deze week aanvankelijk wat vaster gestemd. Consumenten kochten flinke quantums stoomend en ook Mei/Juni afloading. Indië gaf tot de tegenwoordige prijzen wel het een en ander af, vooral Mixed Copra was tamelijk gemakkelijk te koop.

De prijzen zijn momenteel:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	fl. 35½
" " " Juni af.	" 35½
" " " Juli "	" 35¾
" " " Augustus	" 35½

12 Juni 1926.

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

Ofschoon op de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt een flink aantal bevrachtingen werd gedaan was deze markt niet vast. Bevrachtingen vonden hoofdzakelijk plaats van Montreal en wel met cancelling tot 25 Juni tegen 13 tot 13½ cents per 100 lbs. naar Antwerpen of Rotterdam, in vele gevallen met de optie Bremen of Hamburg tegen een halve cent extra. Tegen het einde der week was prompte tonnage schaarsch en er werd 14 cents betaald naar Rotterdam direct. Naar U.K. (Avonmouth), werd 3/- per qtr. betaald en naar Birkenhead 3/3, terwijl Lissabon 3/6 betaalde, alles Junibelading. Naar de Middellandsche Zee werd 16½ cents betaald met 22 Juni cancelling, terwijl per 10/25 October een boot van 35.000 qtrs. 18 cents wist te bedingen naar de Middellandsche Zee, niet ten Oosten van West-Italië, optie Adriatische Zee 19 cents. Van de Northern Range was slechts weinig vraag naar tonnage en de eenige bevrachting is naar Antwerpen, Rotterdam of Hamburg op basis van 10 cents zwaar graan, 18/21 Juni. Van de Golf van Biscaye werd tonnage bevracht per laatste helft Juli naar Antwerpen of Rotterdam tegen 15 cents, hetgeen kan worden herhaald.

De suikermarkt van West-Indië was iets beter en de vrachten zijn gestegen. Van Cuba werden booten van ongeveer 7000 tons naar U.K./Continent bevracht tegen 17/6 per Juni/Juli, terwijl Marseille per prompt 19/- betaalde. Naar Hong Kong werd tot 29/- betaald per Juni/Juli.

De North Pacific is bijzonder kalm gebleven en er valt geen enkele afsluiting te vermelden. Ook de vraag naar tonnage voor gezaagd hout is zeer gering.

Van de La Plata rivier vond wederom een flink aantal bevrachtingen plaats tegen bijna onveranderde vrachten. De vraag was bijna hoofdzakelijk voor booten die Junibelading kunnen geven, doch het is nu ook mogelijk per Juli/Augustus en zelfs September te bevrachten. Van de

boven La Plata havens werd 18/6 betaald voor booten van middelmatige grootte naar U.K./Continent, terwijl groote booten 17/3 hebben geaccepteerd naar Antwerpen of Rotterdam. Van Bahia Blanca werd verscheidene malen 16/6 gedaan naar Antwerpen of Rotterdam.

Van de Chilisalpeter vrachtenmarkt valt in het geheel geen opleving te vermelden. Naar de gebruikelijke lijn-boothavens is de vracht per Juni 12/6, doch er is geen bevrachting definitief gerapporteerd tegen dit cijfer.

De markten van het Oosten zijn de afgelopen week eenigszins opgeleefd. Van Wladiwostock en Dalny was de markt voor olie en boonen zeer levendig. Boonen werden geboekt van Wladiwostock per Juli tegen 21/3 naar Hull, Rotterdam, Hamburg, optie Scandinavië tegen 22/6. Van Dalny werd 19/- betaald naar Rotterdam of Hamburg, optie Hull 21/- per Juli. De schaarschte aan dieptankers heeft een snelle steiging in de olievrachten in het leven geroepen en per Augustus werd tot 55/- betaald naar de gebruikelijke continentale havens, optie Hull 62/6. Per September werd 52/6 gedaan, alleen naar het Continent.

Van Australië werden 2 van de overgebleven graanladings bevracht per Juni/Juli op basis van 25/- één haven Middellandsche Zee/U.K./Continent, doch er wordt overigens weinig lading aangeboden.

Van Britsch-Indië waren slechts weinig thuisvrachten te krijgen, doch de vrachten zijn niettemin opgelopen. Naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd tot 17/6 betaald per Juli. Van Zuid-Afrika werden kolen bevracht van Durban naar Port Sudan tegen 12/9 en naar Singapore tegen 12/6.

De Donau is zeer kalm, doch van de Zwarte zee vond een flink aantal bevrachtingen plaats tegen vrachten, varieerende van 11/9 tot 12/- naar U.K./Continent, per Juni.

De Middellandsche Zee was kalm en er vonden slechts weinig bevrachtingen plaats. Fosfaat Sfax/Delfzijl betaalde 6/6, Bona/Vlaardingen 6/3 en Bona/Tyne Dock 6/-. De markt van de Golf van Biscaye bleef kalm en de orders zijn schaarsch.

Daar er nog geen enkel uitzicht bestaat op een regeling der mijntoestanden in Engeland, is de vraag op de Amerikaanse kolenvrachtenmarkt toegenomen en werd naar U.K. \$ 2,90 tot \$ 3,— betaald, naar gelang van grootte. Gibraltar betaalde 14/6 en West-Italië \$ 3,25. Naar Zuid-Amerika werd 16/3 betaald naar Rio en 17/6 naar de beneden La Plata havens. 14 Juni 1926.

RIJNVAART.

Week van 4 t/m. 12 Juni 1926.

De toestand te Rotterdam bleef ongewijzigd.

Ledige scheepsruimte sleepte hoofdzakelijk op eigen risico naar de Ruhrhavens, of werd hier in daghuur gecharterd.

De ertsvrachten bedroegen 60 cents met ¼ lostijd en 70 cents met ½ lostijd. De daghuur bedroeg 2½ ct.

Het sleeploon liep geleidelijk op van 32½ cts. tot 45 cts. tarief.

De waterstand bleef wassend.

De verschepingen in de Ruhrhavens bleven zeer druk.

De beschikbare scheepsruimte werd vlot ondergebracht. De vracht voor exportkolen, die in het begin der week Mk. 1.— per ton bedroeg, liep op tot Mk. 1.40 met vrij slapen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.**Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland**

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—.

Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijk-tijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 31 Mei 1926

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord	f	1.325.700,—
Deelneming in de firma: B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	6.435.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 10.351.561,31 waarvoor in geld gestort	"	7.644.361,13
waarvoor effecten gedeponoord	f	2.707.200,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	"	2.000.000,—
ten eigen gebruike	"	30.910.450,—
		<hr/>
Kassa, Wissels en Coupons	"	35.617.650,—
Ned. Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen	"	47.384.855,98
Saldo's bij Bankiers	"	2.503.674,94
Daggeldleeningen	"	17.187.095,—
Eigen effecten en syndicaten	"	1.450.000,—
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen	"	9.379.122,94
Prolongatiën gegeven	"	2.405.650,10
Credietvereniging	"	15.631.665,—
Af: loopende Promessen	f	55.964.969,46
	"	5.000.000,—
		<hr/>
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 71.069.861,96 Af: loopende Promessen	"	1.783.000,—
		<hr/>
	"	50.964.969,46
Voorschotten op Consignatiën	"	69.286.861,96
Gebouwen	"	2.915.593,74
	"	5.692.106,14
		<hr/>
Totaal	f	275.824.306,39

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	9.043.810,48
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging	"	5.091.194,60
Reserve Credietvereniging	"	2.715.023,82
		<hr/>
Aandeelhouders voor gedeponoorde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	1.325.700,—
in Leen-Depot	"	34.291.950,—
		<hr/>
Zieken- en Pensioenfonds	"	35.617.650,—
Deposito's	"	2.515.091,76
Prolongatie-Deposito's	"	59.287.120,07
Saldi Rekeningen-Courant	"	3.427.050,—
" " " voor gelden in het Buitenland ..	f	84.746.782,03
" " " Credietvereniging	"	5.327.498,62
	"	3.625.255,38
		<hr/>
Daggeldleeningen	"	93.699.536,03
De Nederlandsche Bank	"	3.000.000,—
Te betalen Wissels	"	355.276,49
Geaccepteerd door derden	"	19.507.997,73
Diverse Rekeningen	"	2.788.045,23
	"	976.510,18
		<hr/>
Totaal	f	275.824.306,39

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

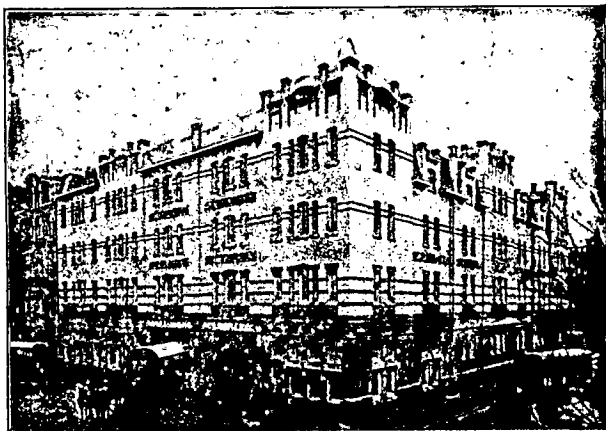
(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.

DE GRUIJTER & Co.

AMSTERDAM DEN HAAG ARNHEM

Verhuizingen. Garde-Meubles

**RESIDENTIE
HYPOTHEEK BANK**

's-GRAVENHAGE

Anna Paulownastraat 97

Trustee's en Accountantscontrole

5 pCt. Hypotheekbr. tegen 100 $\frac{3}{4}$ pCt.

Opeischbaar à pari na 10 jaren

Directie: K. E. Abbing, D. van Oordt.

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen die werklieden in hun dienst hebben. - Met berekeningen in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.55

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

ZOOEVEN VERSCHENEN:

BEDRIJFSLEER

als theoretische en als toegepaste Wetenschap

REDE

uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van Buitengewoon Hoogleraar aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam, op 23 April 1926, door

Dr. Ir. J. GOUDRIAAN Jr.

Prijs f 0.90

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

Bij de Erven F. BOHN te Haarlem is verschenen het tweede deel van

LEIDRAAD BIJ DE BEOEFENING VAN HET NEDERLANDSCHE HANDELSRECHT

door

Mr. W. L. P. A. Molengraaff
Oud-Hoogleraar te Rotterdam.

5e Herziene druk.

Prijs van het complete boek, twee deelen met 64 bijlagen, gebonden in 2 half leeren banden f44.—.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

's-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.